Wpłata pocztowa uiszczona ryczałt.
HAJER FOLKSBLAT
פרייז 15 גראשען
היינט 8 זייטען
פייער פאלקסבלאט
№ 239 | Łódź, Czwartek, 18 Października 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, ט׳ מרחשון תרצ״ה | № 239
Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 .אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל

פוילען און די אייראפעאישע פאליטיק

די פראגע איז ארומגערעדט געווארען צווישען בענעש׳ן און לאוואל׳ן

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

דער פאריזער קארעספאנדענט פון „מאנטשעסטער גארדיען" איז מודיע, אז בעת בענעשעס געשפרעכען מיט לאוואל׳ן אין פאריז, איז בעריהרט געווארען די פראגע פון א גענויער אויפקלערונג פון פוילענס שטעלונג אין דער אייראפעאישער פאליטיק.

די פראנצויזישע רעגירונג — פערזיכערט דער קארעספאנדענט — וואקעלט זיך מיט׳ן אוועקשטעלען פאר פוילען די אלטערנאטיווע: „יא", אדער „ניין". געוויסע פראנצויזען וואלטען געוואלט אנסטאַטשען פוילען מיט דער דראהונג פון א דירעקטער פראנצויזיש-דייטשער פערשטענדיגונג, אבער אין די אפיציעלע פראנצויזישע קרייזען גיט מען זיך אפ א חשבון, אז אזא דראהונג וואלט געווען צו ריזיקאליש, ווייל זי וואלט געקאנט איבערשרעקען אויך אנדערע לענדער, חוץ פוילען.

בענעשעס געשפרעכען מיט׳ן ראש פון דער פראנצויזישער ארמעי האבען געזאלט האבען א שייכות מיט דער אלין וואקסענדער סכנה פון די דייטשע בעוואפענונגען, אבער דער קארעספאנדענט פון „מאנטשעסטער גארדיען" דריקט אויס זיין השערה, אז ס׳איז אויך ארומגערעדט געווארען פון מיליטערישען שטאנדפונקט די איצטיגע אויסערן-פאליטיק פון פוילען.

יוגאסלאוויע האט טענות צו דער פראנצויזישער פאליציי

בעלגראד, 17 (ספ. טעל.)

הגם די אפיציעלע קרייזען און די רעגירונגס פרעסע שטעלען פעסט, אז נאכ׳ן מארסיילער אטענטאט האט זיך די בעציהונג פון יוגאסלאוויען לגבי פראנקרייך נישט געענדערט — איז דאך ביי די ברייטע בעפעלקערונגס-מאסען דער אויטאריטעט פון פראנקרייך שטארק געפאלען צוליב דער לייכטזיניגקייט פון דער פראנצויזישער פאליציי.

לכתחילה זאל דער קעניג אלעקסאנדער האָבען בדעה געהאט מיטצונעהמען מיט זיך, מחמת זיכערקייטס-טעמים, 40 בעלגראדער פאליציי-בעאמטע, אבער די פראנצויזישע מאכט האט איהם דערפון אפגערעדט, פערזיכערענדיג, אז די פראנצויזישע פאליציי שטייט אויף דער וואך, און עס קאן איהם קיין שום ביזן נישט געשעהן.

ערב קאנסטיטוציע-רעפארמען אין פראנקרייך

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

דער פרעמיער דומערג האט היינט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט׳ן פארזיצער פון פארלאמענט, דעפ. בויסאן.

עס ווערט בעשטעטיגט, אז דער פארלאמענט ווערט צונויפגערופען אויף דינסטאג, דעם 6-טען נאוועמבער. דער מיניסטערען-ראט, וואס דארף זיך צוזאמענקומען אין דעם נאהענטסטען פרייטאג, וועט אבער נאר בעטראכטען די דאזיגע פראגע און ענטגילטיג העצידירען דעם טערמין.

די רעגירונג האט בדעה פארצולייגען דעם פארלאמענט, נאך איידער דער בודזשעט-דיסקוסיע, א פראיעקט פון צונויפרופען די נאציאנאלע פערזאמלונג בכדי צו אדורכפיהרען קאנסטיטוציע-רעפארמען.

הויך-קאמיסאר קומט צוריק קיין ארץ-ישראל

איז די ערשטע טעג נאוועמבער

ירושלים, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

מ׳ערווארט, אז דער הויך קאמיסאר זאל צוריקקומען פון לאנדאן די ערשטע טעג נאוועמבער. נאך זיין צוריקקעהר וועט ער זיך נעמען רעאליזירען דעם פראיעקט פון לעגיסלאטיווען ראט.

לארד טשערטשיל אויף זיין יאכט-שיף

אנגעקומען קיין ארץ-ישראל

ירושלים, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף זיין אייגענער יאכט-שיף, איז אנגעקומען דער בעקאנטער ענגלישער מלוכה-מאן לארד טשערטשיל. ער איז אויפגענומען געווארען פון סעקרעטאר פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג.

מזל-טוב!
מיר ווינשען די עלטערן ה׳ בערל זילבערינג און פרוי צו דעם געבורט פון אייער זיי - געבוירען זינעלע. מיר ווינשען אייך א גרינגע דערציהונג.
עקיבה גרינבוים און פרוי און קינדער.

צוגענומען נדן-געלד!

איך מאך בעקאנט דער עפענטליכקייט, אז
בערעק סאפראסקי
פילסודסקיעגא 37
האט ביי מיר צוגענומען נדן. ער האט פאר דעם געלד געמאכט א געשעפט פון קאנפעקציע אויף נאוואמיעסקא 6. די סחורה האט ער פערקויפט ביינאכט און דאס געשעפט האט ער צוגעמאכט און דאס געלד האט ער מיר נישט אפגעגעבען.
א. ה.
4427

קאמוניקאט!

אויפ׳ן פערלאנג פון די אנגעשטעלטע איז מיטוואך דעם 17/X פון 12 ביז 3 מיטאג פארגעקומען א קאנפערענץ אין קליינהענדלער-פעראיין, אגראדאווא 10, צווישען די פארשטעהער פון די סוחרים צוזאמען מיט די דעלעגאטען פון די אנגעשטעלטע און נאך איינגע שעה׳ן אונטערהאנדלען איז כמעט געבליבען ווי פאלגענדע החלטה:

1) דאס מיר זענען פולשטענדיג מסכים צו שליסען ביז 8 א זייגער אוונט די געשעפטען.

2) צו וועהלען אנ׳ארביטראזש-קאמיסיע, וואס זאל זיין פערטרעטען פוןביידע צדדים צו 3 אדער 5 מיטגלידער, כדי דעם טייל בע׳עוולה׳טע אנגעשטעלטע געזעצליך צו בעפרידיגען.

3) צו בעמיהען זיך ביי די סוחרים, אז אלע אנגעשטעלטע זאלען צוריקגענומען ווערען אויף די פאסטענס.

4) צו ווירקען אויף די סוחרים, אז זיי זאלען פערגיטיגען פאר דער שטרייק-צייט.

אין פרינציפ איז דאס כמעט געווען אנגענומען פון ביידע צדדים, מיט דעם אויסנאהם, וואס די דעלעגאטען פון די אנגעשטעלטע האבען פערלאנגט, אז 9 א זייגער אוונט זאלען מיר נאכאמאל צוזאמענקומען, כדי דעם ענין ענדגילטיג צו ערלעדיגען; פאר א זייגער 10 אוונט האט מען אונז טעלעפאניש געמעלדעט, אז זיי ווארפען ווידער אלעס אפ.

דעריבער ערקלערען מיר, אז דער טייל אנגעשטעלטע, וואס איז ביז יעצט נאך נישט צוגעטרעטען צו דער ארבייט, פאדערען מיר קאטעגאריש אויף, גלייך צוצוטרעטען צו דער ארבייט, ווען נישט, וועט דאס זיין א בעוויז, אז די יעניגע האבען די קינדיגונג אנגענומען, אויך ערקלערען מיר קאטעגאריש, אז פאר דער שטרייק-צייט וועט באין אופן נישט בעצאהלט ווערען. אויך מאכען מיר אויפמערקזאם, אז פאר יעדען טערראר-אקט מאכען מיר פעראנטווארטליך דעם שטרייק-קאמיטעט.

מיט אכטונג
מאנופאקטור-סוחרים
פון ראיאן נאוואמיעסקא און האלעס.

געניטע און מעסיגענדע אינפארמאציעס וועגען
טוריסטען-רייזעס
קיין ארץ-ישראל
קאן מען בעקומען קילינסקיעגא 21 וואוינונג נומער 4, פראנט, 1-טער שטאק היינט, דאנערשטאג, ד. 18 אקטאבער פון 7 ביז 10 אוונט.
4430

אונזער פריינד
ה׳ לודוויק זאקס
צוליב׳ן טויט פון זיין אונפערגעסליכען
פאטער נ"ע
דריקען מיר אויס אונזער הערציגסטען מיטגעפיהל
דאנקא און ישראל
ראזענבערג

STARSZY FELCZER
H. Neumark
צוריקגעקעהרט
פאלודניאווא 28, טעל. 163-46
נעמט אן ביז 10 פריה און פון 2–4 נ.מ.

Dr.
Wajnberg
ספעצ. פון לונגע, הארץ און סקסואל-קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אוו.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף
שערפיצע 37 (בענעדיקטא) 6.
נעהמט אן פון 5–7 נאכמ.

לעכער אויף דער מאשין
ווערען אנגענומען אויסצוניייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

אוירען, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועיאפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולאטארישעס פון 11-1 און פון 5–8 אוונט.

פאר גאלד, ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. med.
Szreiber
כירורג
צוריקגעקעהרט
9 Narutowicza 9
tel. 122-95.
נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 830 אוונט.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 130—230 מיטאג און פון 7—9 אוונד.
זונטאג פון 10—1 בטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער הארטע-זאל.

7.50 זל. טעגליך | אטוואצק קלימאטישע וואלד-סטאציע | 7.50 זל. טעגליך

Sanatorjum D-ra med. W. PRZYGODY

לונגען-אפטיילונג: ס׳ווערען געהיילט לונגען-קראנקע לויט די נייעסטע מעטאדען.
כירורגישע אבטיילונג: עס ווערען געמאכט: אדמע, איבערברעכונג פון פערוואקסונגען, דורכשניידען פונ׳ם נערוו א. ז. וו.
ספעציעלער פאוויליאן: ריטשאלט-פרייזען צוגעפאסט צו דער איצטיגער קריזיס-צייט נעמען ארום: פולע אויסהאלטונג, מעדיצין, אויפזיכט, רענטגען, אנאליזען א. א.
כשר׳ע קיך! געשמאקע כשר׳ע קיך. כשר׳ע קיך!
פאר רעקאנוואלעסצענטען זארגפעליגע אויפזיכט.

פערוועהרט יודישע פערזענליכקייטען

אנטייל צו נעהמען אין טרויער=גאָטעס=דינסט אין ירושלים נאכ'ן אומגעקומענעם קעניג אלעקסאנדער

ירושלים, 17 (יט"אַ טעלעגראַפיש)

די קאָנסולען פון יוגאסלאַוויען און טשעכאָסלאָוואַקיי, האָבען אין דער קירך פון „הייליגען קבר" אין ירושלים איינגעאָרדענט אַ טרויער־גאָטעסדינסט נאָכן ערמאָרדעטען קעניג אַלעקסאַנדער, צו וועלכער ס'האָבען אויך בעקומען איינלאַדונגען אנגעזעהענע יודישע פערזענליכקייטען, דערונטער אויך פּרעזידענט נחום סאָקאָלאָוו. אין דער לעצטער מינוט אָבער, האָבען די יודען בעקומען בריף, אַז די איינלאַדונגען ווערען צוריקגעצויגען. די קאָנסולען האָבען דאָס מאָטיווירט דערמיט, וואָס גריכיש גייסטליכע האָבען פערוועהרט יודען צו זיין אַנוועזענד אין דער קירך פון דעם „הייליגען קבר".

פואנקארע — איז פאנטעאן

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

מאָרגען וועט די טרומנע מיט'ן געשטאָרבענעם געוו. פּרעזידענט פואנקארע אריבערגעטראָגען ווערען אין פאַנטעאָן.

פוילישע דעלעגאציע אויף דער לוויה פון קעניג אלעקסאנדער

בעלגראד, 17 (ספ. טעל.)

היינט 8 אינדערפריה איז אנגעקומען קיין בעלגראד דער אויסערארדענטליכער אמבאסאדאר פונ'ם פוילישען מלוכה־פּרעזידענט, גענ. וועניאוואַ־דלוגאשעווסקי, צוזאמען מיט'ן ראטמייסטער מאַקאַוועצקי.

גלייך נאָכ'ן אנקומען האט גענ. וועניאוואַ־דלוגאשעווסקי, אין דער בעגלייטונג פון די מיטגלידער פון דער פוילישער געזאנדשאַפט און יוגאסלאַווישע הויכע בעאמטע, זיך איינגעשריבען אין דעם קאָנדאָלענץ־בוך און אַרויפגעלייגט אַ קראַנץ אויפ'ן קבר פונ'ם אומגעבראַכטען זעלבסט.

מיט'ן זעלבען צוג איז אויך אנגעקומען אַ גרופּע פון דער פויליש־יוגאסלאַווישער פּאַרלאַמענטאַרישער גרופּע.

גערינג איז געקומען צו פליהען קיין בעלגראד

בעלגראד, 17 (ספ. טעל.)

היינט 3 מיט 21 בייטאָג האָבען אויפ'ן פליה־פעלד אין בעלגראד אויסגעלאַנדעט 2 דייטשע אעראָפּלאַנען, וועלכע האָבען געבראַכט דעם דייטשען פּרעמיער גערינג צוזאמען מיט דער דייטשער דעלעגאַציע אויף דער לוויה פון קעניג אַלעקסאַנדער.

קלאנגען וועגען אנ'אולטימאטום פון יוגא=סלאוויען צו אונגארן

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

איינינע פּאַריזער צייטונגען נעהמען אויף מיט בעאונרוהיגונג אינפאָרמאַציעס פון בעלגראַד, אַז די יוגאָסלאַווישע רעגירונג זאָל האָבען בדעה תיכף נאָך דער לוויה פון קעניג אַלעקסאַנדער — אַרויסשיקען צו אונגאַרן אַנ'אולטימאַטום. אָפּגעשטעלט אויף 15 טעג אַ וואָכענשריפט פאַר אַנ'אַרטיקעל, וואָס בעליידיגט דעם אָנדענק פון אומגעקומענעם קעניג אַלעקסאַנדער.

בודאפעשט, 17 (ספ. טעל.)

אויפ'ן פאָרשלאָג פונ'ם פּרעמיער געמבעש, האָט דער רעגענט כאָרטי אַרויסגעגעבען אַ פאַראָרדענונג, לויט וועלכער דאָנערשטאָג, אינ'ם טאָג פונ'ם קעניג אַלעקסאַנדערס קבורה, דאַרפען אויף אַלע רעגירונגס־געביידעס אַרויסגעהאָנגען ווערען טרויער־פאָהנער.

אונגארן רעכטפערטיגט זיך...

בודאפעשט, 17 (ספ. טעל.)

דער אונגאַרישער אויסערן־מיניסטער האָט

5 מאל זענען דיי געווען

לעצטער פערהער פון פאספישיל'ן

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

היינט האָט מען געבראַכט פון אַננעסי קיין מאַרסעל, געשמידטע אין קייטען די 2 אַטענטאַטער פּאָספּישיל און רייטליטש.

פּאָספּישיל האָט אויפ'ן היינטיגען פערהער צוו. אַנד. דערקלעהרט, אַז ער האָט לעצטענס געוואוינט אין מינכען, אַז ער געהער צו דער אָרגאַניזאַציע, מיט וועלכער עס פיהרט אָן דער ד"ר פּאַוועליטש, און וועלכערס ציל איז דער אָפּבוי פון אַנ'אָפּהענגיגער כאָרוואַציע.

ווייטער האָט ער דערקלעהרט, אַז אין דער אַטענטאַטער־גרופּע זענען געווען 5 מאַן: רייטליטש, קעלעמאַן — בעקאַנט אונטערן נאָמען סוק — שילני, ער פּאָספּישיל און דעם ד"ר פּאַוועליטש'עס אַ דעלעגאַט, וועלכענס נאָמען ער קאָן ניט.

קויהלען זאלען ביליגער ווערען

הייץ־קויהלען — אויף 12 פראצענט, אינדוסטריע — אויף 15 און „מיאל" — אויף 3 פראצענט

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

אין רעגירונגס־קרייזען פון די פערהאַנדלונגען אינ'ם האַנדעלס־ און אינדוסטריע־מיניסטעריום וועגען ביליגער מאַכען די פּרייזען פון קויהלען, דערהערט מען מיר זיך, אַז די פּעראַקטאַציעס זענען בעטען פעדענדיגט געוואָרען, און די רעדוקציע פון די קויהלען־פּרייזען וועט וואַהרשיינליך זיין פאָלגענדע: בעהייצונגס־קויהלען וועלען ביליגער ווערען אויף 12 פּראָצענט, פאַבריקס־קויהלען — אויף 15 פּראָצענט און „מיאַל" — אויף 3 פּראָצ.

באַרטו איז נישט צופעליג אומגעקומען

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

דער דירעקטער פון די טעראָריסטען, וואָס איז אַרעסטירט געוואָרען אין מעלען, מאַלני־כאַלני־שילני, און אייגענטליך מיאָ קראַל, האָט בעת'ן לאַנגדויערדיגען פערהער אָנגעגעבען אַ רייה פּרטים בנוגע דעם אָרגאַניזירטען מאַרסילער מאָרד.

די גרעסטע סענזאַציע האָט אַרויסגערופען אַ מיטטיילונג אין איינער פון די צייטונגען, לויט וועלכער מאַלני האָט געזאָלט דערקלערען, אַז די אַטענטאַטער האָבען געזאָלט טויטען נישט נאָר דעם קעניג אַלעקסאַנדער, נאָר אויך דעם מיניסטער באַרטו.

די דערקלערונגען פון כאַלנין האָבען נאָך מעהר אונטערגעשטראָכען די ראָלע פון דעם אַנפיהרער פונ'ם אַטענטאַט, קוואַטערניק (קראַמער), וועלכען מ'האָט נאָך אין איין אַרומזוכען.

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

די פּאָליציי־דירעקציע האָט פּובליצירט דער געשיקט שטעק־בריף צו אַלע פּרעמדע מלוכות, לויט וועלכע עס ווערט געזוכט דער שעף פון די כאָרוואַטישע טעראָריסטען אַנטע פּאַוועליטש, וועלכען מ'רופט „דאָקטאָר", און וועלכער איז געבוירען געוואָרען אין יוגאָסלאַוויען אין יאָהר 1889.

נאך דער קאטאסטראפע אין קאטאוויץ

קאטאוויץ, 17 (טעלעפאניש)

דער ביסקופּ אַדאַמסקי האָט היינט בעזוכט אין שפּיטאָל די געליטענע אַרבייטער, וואָס זענען צוקאַליעטשעט און פערוואונדעט געוואָרען, מחמת דעם איינברעכען זיך פון דער רושטאָוואַניע ביים בוי פון דער קאַטעדרע.

דער צושטאַנד פון די חלאים איז אַ בעסערער, און אַנ'ערך 30 מאַן וועלען שבת גיין אַרויסגיין פון שפּיטאָל.

20,000 אויפשטענדיגע אין שפאניען

שטעלען נאר א ווידערשטאנד דעם רעגירונגס־מיליטער

מ'גרייט זיך צו א ווינטער=מלחמה

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

פון מאַדריד איז מען מודיע: היינט איז אפיציעל פעראָפענטליכט געוואָרען דאָס געזעץ דאָס צוריקשטעלונג פון טויט־שטראָף פאַר געוויסע פערברעכענס, ווי אַטענטאַטען פון אַ סאָציאַלען כאַראַקטער, וואָס ווערען אַדורכגעפיהרט מיט דער הילף פון אויפרייס־מאַטעריאַלען און שיס־געוועהר אַ. ד. גל.

בעת דער זיצונג פון מיניסטער־ראַט, האָט דער קריגס־מיניסטער דערקלערט, אַז די אַקציע אין אַסטוריע געגען די אויפשטענדיגע ענטוויקעלט זיך פּאָזיטיוו. דעם מיליטער, וואָס האָט אנטייל גענומען אין דער דאָזיגער אָפּעראַציע איז אַריבער־געשיקט געוואָרען אַ ווינטער־עקוויפּירונג, ווייל אין גאַנץ אַסטוריע איז אַרויסגעפאַלען אַ שניי.

די כוחות פון די אויפשטענדיגע מאַכען אויס 20,000 מאַן.

אמעריקאנער פעדעראציע פון יודישע פילאנ=טראפישע ארגאניזאציעס

עפענט א קאמפיין צו זאמלען א פאנד פון העכער 2 מיליאן דאלאר

ניו־יאָרק, (יט"אַ) אויף אַ פערזאַמלונג פון 500 פאָרשטעהער פון יודישע פילאַנטראָפּישע אָרגאַניזאַציעס, וואָס געהערען צו דער פעדעראַציע פון וואוילטעטיגע יודישע אינסטיטוציעס, איז בעשלאָסען געוואָרען אין דער צווייטער נאָוועמבער־וואָך אָנצוהויבען אַ פעראייניגטע קאַמפּיין, וואָס זאָל אַריינברענגען 2 מיליאָן 71 טויזענד דאָלאַר אויף צו דעקען דעם קרוב 4־מילאָניגען בודזשעט פון דער פעדעראַציע. צו דער פעדעראַציע געהערען 91 יודישע פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס. דער קאַמפּיין זאָל פערענדיגט ווערען ביז ניי־יאָהר 1935. בראש פון קאַמפּיין שטעהען אַרטור לעהמאַן, לאָורענס מאַרק, פאָול ראָזענטאַל און פערסי שטראָוס. אַנ'אויספיהרליכען רעפּעראַט איבער דער לאַגע פון דער פעדעראַציע האָט געהאַלטען איהר פּרעזידענט, ריכטער דזשאָזעף פּראָסקאַוער.

ערשטע שנייען

ווארשא, 17 (טעלעפאניש).

פון אַ גאַנצע רייה לענדער קומען אָן ידיעות וועגען אַרויסגעפאַלענע ערשטע שנייען.

אַזוי זענען צוו. א. געפאַלען שנייען אין די אַלקאַווער אַלפּען, אין די וואָגעזען, אינ'ם פראַנצויזישען צענטראַלען מאַסיוו.

עס האָבען זיך שוין אויך געוויזען די ערשטע שנייען אין פּוילען: אויף דער פּויליש־סאָוויעטישע גרעניץ, אין דער געגענד פון דריסאַ, אין די ביעשטשאַדעס און אין די טאַטרען.

„ליטעראַרישע בלעטער" פער־וועהרט אין לעטלאנד

צוליב אנ'אַרטיקעל וועגען חורבן פון יודישע שול=וועזען

ווארשא, 17 (יט"א טעלעפאניש)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אַרטיקעל אין די „ליטעראַרישע בלעטער" וועגען דעם חורבן פון יודישען שול־וועזען אין לעטלאַנד, איז די וואָכענשריפט אין לעטלאַנד פערוועהרט געוואָרען.

כשר'ע סאוויעטישע „קולאקעס"

מערישאסטראַו, 17 (ספ. טעל.)

דער דירעקטער מעטש פון די סאָוויעטישע באָקסער אין טשעכאָסלאָוואַקיי האָט זיך פערענדיגט מיט אַ בייעם זיג איבער דער מעריש־אָסטראַווער רעפּרעזענטאַנץ אין פעהעלטעניש פון 2:8. עס זענען פאָרגעקומען בלויז 5 פע־מעסטונגען אין וועלכע 4 האָבען געוואונען די סאָוויעטישע פויסט־קעמפער, דעמאָנסטרירענדיג אַ גלענצענדע טעכניק פון אַ גאָר הויכער מדרגה.

אפגעפאהרען פון פוילען אנ'איטאליענישע וויסענשאפטליכע עקספעדיציע

ווארשא, 17 (טעלעפאניש).

די טעג האָט פערלאָזט פּוילען און איז צוריקגעפאָהרען קיין איטאַליען אַ ספּעציעלע וויסענשאַפטליכע עקספּעדיציע, וועלכע האָט זיך פערנומען אין פּוילען מיט'ן פאָרשען דעם קאַראַאימישען שבט.

חוץ'ן איטאַליענישען וויסענשאַפטליכען פערסאָנאַל, זענען אין בעשטאַנד פון דער עקספּעדיציע געווען: דער פּראָפעסאָר ליבערמאַן הערש פון זשענעווע און עטליכע פּוילישע מיטאַרבייטער.

די אַרבייטען פון דער דאָזיגער עקספּעדיציע זענען זעהר געלונגען.

קרבנות פון א טייפון

מאנילא, 17 (ספ. טעל.)

אלס קרבנות פון אַ טייפון זענען דאָ געפאַלען 41 פערזאָן.

אַנ'ערך 55 טויזענד פערזאָן זענען דאָ געבליבען אָהן אַ דאַך איבערן קאָפּ.

ראטעוועט אייער געזונד

קראנקע אויף רוקענס (ברוך־קראנקהייטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־גומי־באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך־קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלענגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך־באַנדאַזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל־גאָרסעטן אויף ביינער־שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל־אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

פּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען, אויף זשילאַקעס. — גומי־זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל=ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא

(פראָנט פאַרטער), טעל. 177־09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס־באַהנהויף

בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איזאָונבעדינגט נויטיג. צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק=בריף.

(אין זגערזש אויף טלאָמאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
18 אקטאבער 1934

ריינִיגוּנג פוּן דער שטייער-אטמאספערע

געמיינזאמע חטאים געגען דער שטייער-מאראל

אין פינאנץ־מיניסטעריום פערנעהמט מען זיך איצט מיט דער פראגע וועגען דער מעגליכקייט צו רעגולירען דעם ענין מיט די פערלעגענע שטייערען. אונגעפעהר אין דער צייט פערנעהמט מען זיך יעדעס יאהר דערמיט און יעדעס יאהר ווערען איבערגעחזרט די זעלבע ארגומענטען. די מאטיווען זע נען זעהר שטארקע. פונקט אזוי ווי עס איז פעסט די ווירקליכקייט, אז אויב עס וועט סוף כל סוף נישט גענומען ווערען אין אכט די נויטווענדיגקייט צו רעגולירען דעם ענין, דאן וועט די פראגע וועגען די פערלעגענע שטייערען יעדעס יאהר ווידער ארויפשווימען און עס וועלען נישט העלפען קיין שום האלבע מיטלען אין דער פארם פון קלענערע אדער גרעסערע הנחות.

אין איצטיגען מאמענט איז שווער גענוי פעסטצושטעלען וויפיל עס בעטרעפען אין פוילען די שטייער־חובות. יעדענפאלס איז נישטא קיין ספק, אז די דאזיגע חובות בעטרעפען מעהר, ווי א מיליארד זלאטעס. די שטייער־חובות בעדייטען אייגענטליך דעם אונטערשיד צווישען דעם וואס די מאכט האט בעשלאסען ארויסצובעקומען פון דער געזעלשאפט און דעם, וואס די געזעלשאפט איז בכוח צו צאהלען. יעדעס מאל פאר'ן אויסמעסטען די שטייערען ווערט אנגעוויזען אז די שטייערען מוזען זיין צוגעפאסט צו די צאהלונגס־מעגליכקייטען פון דער געזעלשאפט. ווייל אין געגענפאל האלטען אין איין וואקסען די פערלעגענע שטייערען, וועלכע לאזען נישט ענטוויקלען זיך דעם ווירטשאפטליכען לעבען, וועלכע טוען אן פיל קלאפאט דער רעגירונג און ברענגען אייגענטליך נישט קיין גראשען מעהר, וויפיל די געזעלשאפט איז אימשטאנד צו צאהלען.

ביים ארומרעדען די פראגע וועגען פערלעגענע שטייערען ווערט מצד דער רעגירונג ארויסגערוקט דער ארגומענט, אז אויב די פערלעגענע סומען זאלען אינגאנצען ליקווידירט ווערען, וועט דאס אונטערגראבען די יסודות פון דער שטייער־מאראל, א גוטער צאהלער וועט זעהען, אז עס לוינט גארנישט צו צאהלען פינקטליך קיין שטייערען, ווייל אין דער צייט, וואס ער האט געצאהלט צום טערמין, זענען אנדערע צאהלער, וואס האבען דאס נישט געטון, בעלוינט געווארען דורך דעם, וואס מען האט זיי געשאנקען די פערלעגענע שטייערען.

דער ארגומענט איז א פולשטענדיג ריכטיגער. די פרינציפען פון שטייער־מאראל דארפען אפגעהיט ווערען, פונקט אזוי ווי די פרינציפען פון יעדער אנדערער מאראל. אבער די זאך איז די, וואס די שטייער־מאראל האבען צונישט געמאכט די שטייער ארגאנען גופא דורך דעם, וואס זיי האבען געפאדערט פון די שטייער־צאהלער טויזענט פראצענט, כדי ארויסצובעקומען הונדערט. יעדער שעף פון שטייער־אמט ווייסט, אז אויב ער רעכענט א שטייער־סומע פון פינף טויזענט אויף פינף און צוואנציג טויזענט, טוט ער עס, כדי נאך דינגעלישען ארויסצובעקומען א גרעסערע סומע וויפיל עס איז גרייט צו צאהלען דער צאהלער. די שטייער־מאכט האט נישט געגלויבט קיינעם פון די שטייער־צאהלער, סיי די, וואס פיהרען האנדעלס־ביכער, סיי די, וועלכע פיהרען אזעלכע ביכער נישט. פון דער אנדערער זייט האט זיך דער שטייער־צאהלער איבערצייגט, אז כדי מען זאל איהם בעשטימען א גערעכטיגען שטייער, דארף ער אנגעבען א קלענערען אומזאץ, ווי עס בעטרעפט דער פאקטישער, ווייל די שטייער־מאכט וועט סיי ווי העכערען די סומע, וואס קומט פון איהם.

עס איז ענטשטאנען א געגענזייטיגער אומצוטרוי, איינער דעם אנדערען האט געוואלט איבערקליגען, איינער האט פונקט ווי דער אנדערער געבראכען די שטייער־מאראל. דער ערשטער קלאפ אין די יסודות פון דער שטייער־מאראל איז געגעבען געווארען דורך דער שטייער־מאכט.

אבער פון דאזיגען פערפלאנטערטען קרייל מוז מען דאך ארויסקריכען. די פערלעגענע שטייערען ברענגען הערצו, אז די שטייער־מאראל, נישט נאר די ווערט נישט געקריגט, פערקעהרט, זי ווערט מיט יעדען טאג אלץ מעהר פערטומקעלט. א דאהלער, וועלכער האט צו בעצאהלען לויפענדע און פערלעגענע שטייערען, צאהלט די פערלעגענע בכלל נישט און פון די לויפענדע צאהלט ער בלויז דעם חלק, וועלכען ער איז בכוח צו צאהלען, גלויבענדיג, אז ס'וועט דאך סוף כל סוף קומען א צייט, ווען מען וועט מוזען ריינמאכען דאס פעלד פון די פערלעגענע סומען און עס וועט נישט זיין קיין לאך אין הימעל, אויב זיינע פערלעגענע שטייער'ע וועלען זיך אלץ פערגרעסערען. דערפאר מאקע דארף יעצט אין נאמען פון דער שטייער־מאראל די פערלעגענע שטייערען אין גאנצען אנולירען און וואס שנעלער דאס וועט געשעהען, אלץ גיכער וועט נעהמען הערשען די ריינקייט אין דער שטייער־אטמאספערע.

און נאך איין זאך, די ביז־איצטיגע פראקטיק מיט די הנחות ביים צאהלען פערלעגענע שטייערען איז בעשטאנען אין דעם, וואס די דעציזיע וועגען די הנחות האט מען אנפערטרויט די לאקאלע שטייער־אמטען. דאס דאזיגע סיסטעם האט געבראכט צו דער גרעסטער פערוויסטונג אין דער שטייער־מאראל. דאס סיסטעם פון אינדיווידועלע הנחות, וואס זענען אנבעלאנגט פון די שטייער־בעאמטע, האט גע־בראכט הערצו, אז הנחות בעקומען נישט די, וועלכע נויטיגען זיך דערין צומייסטען, נאר די, וועלכע האבען געקאנט זיך ערווערבען די מיטהילף פון די בעאמטען.

די פערלעגענע שטייערען דארפען אויף א גרינדליכען אופן אנולירט ווערען, ווייל אין גרעסטען טייל וועט דער כאאס אין די שטייער־אמטען זיך פערטיפען אלץ מעהר, די פערלעגענע סומען וועלען אלץ מעהר וואקסען און די רעגירונג וועט סיי ווי נישט ארויסבעקומען פון דער געזעלשאפט מעהר, איידער די געזעלשאפט איז אימשטאנד צו צאהלען.

די אנגריפע אויף דער פאליציי אין פראנקרייך

נאך די טראגישע געשעהענישען אין מארסעל

די טראגישע געשעהענישען, וואס האבען זיך אפגעשפילט אין פראנקרייך, האבען דארט ארויסגערופען א גרויסע אומצופרידענהייט מיט דער פראנצויזישער פאליציי. אלע בלעטער אהן אונטערשיד פון ריכטונג, שטרייכען אונטער מיט גרויס פערדרוס, אז די אזוי־גערופענע „סירטע נאסיאנאל", די עפענטליכע זיכערקייטס־פאליציי, האט אינגאנצען פערזיהרט און אז דער טראגישער טויט פון קעניג אלעקסאנדער און פון מיניסטער בארטו איז איין בעשולדיגונגס־אקט געגען די היי־טער פון דער זיכערקייט. שוין זעהר אונגעלונגען און אונגעשיקט ווייזט אויס דאס אויסקלויבען מאר־סעל אלס דאס ארט וואו דער קעניג האט געמוזט אנקומען. די שטאט איז א גרויסער פארט־צענטער. דארט קומען אן און פאהרען אפ און שטענדיג גע־פינען זיך אין שטאט די פערשידענסטע פערדעכ־טיגע עלעמענטען. דער אפפאל פון אלע בעזעל־שאפטען, דאס געהיימע אונטערערדישע לעבען רוישט דארט אין ברייטע שטראמען.

עס איז פאראן א מיינונג, אז די פראנצוי־זישע פאליציי האט שוין פון לאנג געוואוסט, אז אין פראנקרייך עקזיסטירט עפעס א געהיימע אר־גאניזאציע פון די באלקאן־לענדער און אז עס ווערט צוגעגרייט אן אטענטאט אויפ'ן קעניג פון יוגאסלאוויען. אבער וואס איז געטון געווארען, כדי דעם אטענטאט נישט צו דערלאזען?

די פרעסע האלט, אז געטון איז נישט גע־ווארען גארנישט. דער בעסטער בעווייז איז די פילם־אויפנאהמע פון גאנצען אטענטאט. דער פילם איז אין פראנקרייך און אין אנדערע לענדער פער־באטען צו דעמאנסטרירען, אבער אין אייניגע לענ־דער, ווי אין ענגלאנד און אין טשעכאסלאוואקיי ווערט דער פילם געוויזען. אין דאזיגען פילם ווארפט זיך אין די אויגען, וואס ארום דעם אויטא, אין וועלכען עס איז געפאהרען דער קעניג, זעהט מען אינגאנצען נישט קיין פאליציי. נישט נאר מען זעהט נישט קיין פאליציי ארום אויטא, אין וועל־כען עס זענען געפאהרען דער קעניג און מיניסטער בארטו, מען זעהט אפילו נישט קיין פאליציי־קארדאן. און אזוי ווי דער אויטא מיט'ן קעניג און מיניסטער בארטו איז געגאנגען זעהר פאמעליך, קאן מען ערקלערען דעם פאקט, וואס דעם אטענ־טעטער איז געלונגען ארויסצוכאפען זיך פון המון און ארויפצושפרינגען אויפ'ן טרעפעל פון אויטא. דערמיט קאן מען אויך ערקלערען, וואס תיכף נאכ'ן אטענטאט איז ענטשטאנען א געוואלדיגע מהומה. א געלויף און עס איז גאר א גליקליכער צופאל, וואס עס איז נישט געקומען צו גאר א גרויסער צאהל קרבנות. עס איז א גרויסער סקאנ־דאל, וואס די פאליציי האט זיך געווארפען אויף אן אונשולדיגען מענש און האט איהם אזוי צו־הרגעט, אז מען האט איהם קוים א לעבעדיגען געבראכט אין שפיטאל־אריין.

די בלוטיגע געשעהענישען אין מארסעל זענען נישט דער ערשטער פאל. ווען עס ווייזט זיך ארויס די שלעכטע ארגאניזירטקייט פון דער פראנצויזישער פאליציי. עס איז גענוג צו דערמא־נען אין דער לעצטער צייט אייניגע פאלען, וועלכע האבען בעוויזען, אז די פראנצויזישע פאליציי שטייט ווייט נישט אויף דער נויטיגער מדרגה. מען ווייזט אן אויף א ביישפיל: די אונבעהאל־פענקייט אין דער סטאוויסקי־אפערע. דער פאליציי איז דאך ביז איצט נישט געלונגען צו ענטדעקען קיין איין זייט פון דער געוואלדיגער אפערע. עס איז דערביי, א שטייגער, גע'הרג'עט געווארען דער אויספארשונגס־ריכטער פרענס און ביז איצט איז נישט געלונגען פעסטצושטעלען די מערדער. א רייהע אנדערע פערברעכענס זענען אויסגעפיהרט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט דער ענטדעקונג פון דער אפערע, אבער ביי אלע האט זיך די פאליציי ארויסגעוויזען אדער אינגאנצען אונבעהאלפען, אדער נאך ערגער: זי איז דורך אהן א שיער פעדים פערבונדען מיט די פערברעכער און קאן נישט אדער טאר נישט ענטדעקען די פערברעכער גופא.

צוליב דער גרויסער אומצופרידענהייט ווערט אין פראנקרייך פון אלע זייטען אפען און דרויך געפאדערט, אז די פאליציי זאל רעארגאניזירט ווערען. מען ווארפט איהר פאר קארופציע און דעמאראליזאציע. דער קריזיס פון דער פאליציי איז איינע פון די זייטען, וועלכע עס לעבט דורך דאס רעגירונגס־וועזען אין פראנקרייך.

די שוואכקייט פון דער פראנצויזישער פאלי־ציי פערבינדט מען מיט דער אלגעמיינער פאליטי־שער לאגע אין לאנד. די הערשאפט פון דער רעגירענדער מאפיע, וועלכע האלט זיך אייגענט־ליך פאר אונאפהענגיג פון די רעגירונגען, וואס בייטען זיך גאנץ אפט. די וויכטיגסטע מעשים געפינען זיך אין די הענד פון א ביוראקראטיע, וועלכע בלייבט ביי דער מאכט בעת די רעגירונ־גען בייטען זיך אפט, זי האלטען עס אין דער האנד די וויכטיגסטע פעדים, די וויכטיגסטע סודות פון דער מלוכה־פערוואלטונג און אט די פערזענ־ליכקייטען, וועלכע ארבייטען נישט אפען, נאר אין געהיים און האבען דערביי אויף אלעמדינג די גרעסטע השפעה, זיי האלטען עס אין זייער האנד אויך די פאליציי, די הינטער־קוליסען־פאליטיק, די גערעכטיגקייט א. א. וו. די דעמאראליזאציע אין דער פערוואלטונג בכלל רופט ארויס אויך די גרויסע דעמאראליזאציע אין די רייהען פון דער פאליציי.

אויסגעוואוּרצעלט פוּן באָדען

נאך א שטים וועגן דער א"י-אריבערוואנדערונג פון דארף אין שטאט אריין

מיר האבען שוין געהאט אנגעוויזען אויף דער דראהענדיגער ערשיינונג אין א"י, וואס פיל יודי־שע ארבייטער פון דארף גייען אריבער אין שטאט, אויסנוצענדיג די גרויסע בוי־אויפלעבונג אין די שטאטישע צענטערען. דיזעלבע פראגע בעריהרט אויך רעד. פ. קאפלאן אין „אונזער לעבען" ער שרייבט:

דער ערשטער און שטארקסטער לאזונג פאר'ן ישוב ארץ ישראל איז געווען דער רוף אומצוקעהרען זיך צו דער ערד — „אין דער סאכע ליגט דער מזל־ברכה".

און צום דאזיגען צוועק זענען דאך אויך געשא־פען געווארען אונזערע נאציאנאלע פאנדען, דער קרן־קימת אויסצולייזען דעם באדען און קרן־היסוד, צו בעזעצען עולם אויפ'ן אויסגעלייזטען באדען, און וואס לאזט זיך אויס?

בלויז אין פערטעל פון דער יודישער בעפעל־קערונג אין ארץ־ישראל וואוינט אויפ'ן לאנד און דריי פערטעל וואוינט אין די שטעט, בעת די אראַ־בישע פראפארץ איז פונקט א פערקעהרטע: איין פערטעל אין שטאט און דריי פערטעל אין דארף.

די יודען בלייבען אויסגעווארצעלט פון באדען אין ארץ־ישראל, פונקט ווי אין גלות!

אמת, נאך אין שטאט איז פערהאן א פונדא־מענטאלער עלעמענט פאר א היים־לאנד — דער פראלעטאריאט, וועלכער שטעלט פאר מיט זיך אין א"י א גאנץ בעזונדער סדרה פון סתירות און קאמפען; אבער אין דער אונטערשטער שורה, ווייסען מיר דאך, אז אויך די צאהל יודישע ארבייטער אין די שטעט וועט נישט בעפרידיגענד, כדי פארצושטעלען מיט זיך דעם געזונטען יסוד פון א היים־לאנד.

און די סיבה איז נישט בלויז די בעגרענצטע עליה־שעדולן פון דער רעגירונג, אדער די געגנע־שאפט פון די אראבער צו דער יודישער אימיגראציע, — די סיבה ליגט דער עיקר אינ'ם עצם מהות פון דער יודישער קאלאניזאציע פון ארץ־ישראל.

דער פיאנער פון דער יודישער קאלאניזאציע איז שוין נישט דער מוסקולירטער בעגייסטערטער חלוץ. וואס ריזיקירט מיט זיין לעבען ביים טריקע־נען זומפען און מכשיר זיין דעם באדען — ווי ס'איז געווען אין דער ערשטער קאלאניזאציע־תקופה — דער איצטיגער פיאנער איז שוין דער פונט, ריכטיגער: דער מיליאן פונטען.

דער יודישער קאפיטאל פיהלט זיך אומבע־קוועם אין גלות באכמעהר, ווי דער ארימער יודישער נפש. א דעקלאסירטער יוד קען זיך בענוגענען מיט א ביסעלע פרנסה, עפעס אפצועסען און א ווינקעל, צוצושפארען דעם קאפ; ווען ער האט די „שלש אלה", קען ער שוין פערבלייבען אין גלות. דער קאפיטאל מוז אבער האבען א ברייטען פרייען פארוואסע־, צו פונאנדערלאזען זיינע זעגלען, און ענגשאפט ווערט ער דערשטיקט פון זיין אייגענער פעטס, און אזוי ווי די בעוועגונג־פרייהייט איז איהם נישט שווער צו דערגרייכען, וואלט ער זיך דעריבער גרינג אריבער אהינצו, וואו מ'בעטעט איהם אויף פאר א געוואונשענעם גאסט. דער ארט איז היינט ארץ ישראל, וואו די עליה פון מענשען איז בע־גרעניצט, אבער נישט די עליה פון קאפיטאל.

און ארום דעם איבערוואנדערונג־פראצעס פון יודישע קאפיטאלען קיין א"י הויבען זיך שוין אן שאפען לעגענדעס, מ'דערציילט שוין אפילו וועגען א־יין־איינציגען יודען, וואס האט אינוועסטירט אין „ארץ" גאנצע פיר מיליאן פונט. די דאזיגע לעגענ־דע איז סימפטאמאטיש פאר דער געוואלדיגער איבער־וואזיע פון געלד קיין א"י, ווי דער אמתער באהב־בערכערישער חלוץ.

דער גאנצער אפטימיזם אויפ'ן נאהענטען עתיד פון ארץ־ישראל איז געבויט אויף אט דעם אומשטאנד, וואס דער אוואנגארד פון דער עליה איז דער קאפיטאל, פאר וועמען ס'עקזיסטירען נישט קיין שום מחיצות און סייגים און וועלכער מוז, אויפ'ן נאטירליכען וועג, א' שום סענטימענטען און פראפאגאנדעס, באכשלעפען נאך זיך א יודישע מאסען־עליה.

אבער דער דאזיגער כאראקטער פון קאלאניזאצ יע שאפט שוין ממילא אן אונאייטוואג פון שטא־טישען ישוב לגבי דעם דארפישען. דער יודישער קאפיטאל פיהלט זיך נישט בעזונדערס בעקוועם אויפ'ן דארף, וואו דער באדען איז שרעקליך פער־שפעקולירט, פערטאקרגט און וואו און וואו מ'בלייבט אנגעוויזען בלויז אויפ'ן אומזיכערען און אומקלא־רען עקספארט־מסחר, און זוכט בעסער אינוועסטיציע אין בנינים, אין אינדוסטריע און אין אנדערע שטא־טישע אונטערנעהמונגען, אדער ער רעעמיגרירט פון לאנד אין א ציפערן אדער אנדערשוואו אין בע־סערע בעדינגונגען.

אונזער שטאטישקייט איז, קענטיג, שוין א פאטאלע, און פונ'ם דאזיגען גלות וועט ווייס ווען מיר וועלען א סגעל'ינט ווערען.

די פארברייטונגס-אקציע צו דער פערשטארקונג פון דעם דארפישן ישוב אין א"י

וו א ר ש א, (יט"א) נעמענדיג אין אכט די ערגסטע קאנסעקווענצען פאר דעם יודישען אויפבוי־ווערק צוליב דעם איבערוואוקס פון שטאטישען עלעמענט אין ארץ־ישראל און די נויטווענדיגקייט צו פערגרעסערען דעם לאנדווירטשאפטליכען ישוב האט דער ארץ־ישראל'דיגער ווירטשאפט־ליכער אינסטיטוט אלס אן אינסטיטוציע וואס בע־שעפטיגט זיך מיט פאכקענערישער אויסבילדונג פון עליה־קאנדידאטען צוגעטרעטען צו דער רע־גיסטראציע פון יודישע ערד־ארבייטער, גערטנער א.א.וו. אין גאנץ פוילען און רופט די דאזיגע לאנדווירטשאפטליכע פאכקענער אין זייער אייגע־נעם אינטערעס זיך בריפליך צו רעגיסטרירען לויט'ן פאלגענדען אדרעס: „ארץ־ישראל'דיגער ווירטשאפטליכער אינסטיטוט ביי דער צ. א. אין פוילען, ווארשא, עלעקטאראלנע 7 וו. 37.

די רעגיסטראציע־מעלדונגען דארפען ענט־האלטען פאלגענדע רובריקען: נאמען און פא־מיליען־נאמען, גענויער אדרעס, עלטער, פאך, פאמיליע־צושטאנד, פערמעגען און פערטיי־אנגע־העריגקייט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

אקטאבער

זון-אויפגאנג 6.05

זון-אונטערגאנג 4.36

דאנערשטאג

18

ט

חשון תרצ"ה

דער שטרייק פון די קאטאן-ארבייטער ענדליך ליקווידירט

נעכטען איז אונטערגעשריבען געווארען א קאלעקטיווער אפמאך

(2) נעכטען 10 א זייגער פריה זענען פאר־געקומען אין ארבייטס-אינספעקטאריאט אונטער־האנדלונגען וועגען ליקווידירען דעם שטרייק אין דער קאטאן-אינדוסטריע, ווי באקאנט דויערט שוין דער שטרייק 11 וואכען.

אין נאמען פון די שטרייקענדע ארבייטער האבען אין די אונטערהאנדלונגען אנטיילגענומען די פארשטעהער פון ז. ז. ז. — לעלונסקי און גא־וואקאווסקי און אין נאמען פון די אינדוסטריעלער — ד"ר האפמאן.

נאך אונטערהאנדלונגען, וועלכע האבען גע־דויערט עטליכע שעה איז געקומען צו א הסכם און ס'איז אונטערגעשריבען געווארען א קאלעקטי־ווער אפמאך ביזן 31 אקטאבער 1935 מיט א חודש-קינדיגונג.

נאך ביי איין קאטעגאריע ארבייטער איז דער לוין פערקלענערט געווארען מיט 8 פראצענט, ביי די איבריגע ארבייטער איז דער לוין געבלי־בען נישט געענדערט.

היינט וועלען די קאטאן-ארבייטער צוטרע־טען צו נארמאלער ארבייט.

אינטערעסאנטע פראצעסען אין די לאדזשער געריכטען

צוליב א נישט-ריכטיג-געמאכטען פראטעסט ווערט מען בעפרייט פון דער זשירא

דער היגער סוחר יעקב ס'טש האט אויס־געשטעלט א וועקסעל דער וועקסעל איז דורכגע־גאנגען א רייה הענד. פאר'ן צאהלונגס-טערמין האט ער זיך געפינען אין בעזיץ פון א געוויסען ישראל ב. דער בעזיצער האט זיך דאן ארומגע־זעהען, אז אויפ'ן וועקסעל איז נישט אנגעגעבען די גענויע אדרעס פון אויסשטעלער און ס'איז אויך נישט אנגעוויזען דאס ארט, וואו דער וועק־סעל איז צאלבאר.

אזוי ווי ר'האט די פרטים נישט געקאנט געוואר ווערען, האט ער אליין צוגעשריבען, אז צאהלבאר איז דער וועקסעל ביי א געוויסען בעריש אב, אויף דער אדרעס איז געמאכט גע־ווארען דער פראטעסט.

דער בעזיצער פון וועקסעל ה' ישראל ב. האט זיך געווענדעט נאכדעם אין געריכט און ארויסבעקומען אויפ'ן אויסשטעלער און אויף אלע זשיראנטען אזוי גערופענע צאהלונגס-בעפעהלען (נאקאז זאפלאטי).

איינער פון די זשיראנטען, געגען וועלכע דער וועקסעל-בעזיצער איז ארויסגעטרעטען מיט אנ'עקזעקוציע, האט זיך געווענדעט אין געריכט מיט א תביעה, אז מ'זאל אפשאפען דעם צאהלונגס בעפעהל, פערופענדיג זיך אויף פאלגענדע אומ־שטענדען: יעדער זשיראנט טראגט פעראנטווארט־ליכקייט בלויז פאר'ן אינהאלט פון וועקסעל אין מאמענט פון זשירירען. פאר יעדער שפעטערדיגער ענדערונג פון טעקסט טראגט ער שוין נישט קיין וועקסעל פעראנטווארטליכקייט.

אזוי ווי די צושריפט איז געמאכט געווארען נאך זיין זשירירען ממילא איז ער בעפרייט פון דער וועקסעל פעראנטווארטליכקייט, בעפרייט איז ער אויך פון פעראנטווארטליכקייט איבריגענס צוליב דעם אומשטאנד, וואס דער פראטעסט איז נישט פארשריפטליך געמאכט געווארען: ער האט געדארפט געמאכט ווערען אין דער וואוינונג פון אויסשטעלער אדער אין אנגעגעבענעם צאהלונגס-ארט באלד ביים אויסשטעלען.

הגם דער וועקסעל-בעזיצער האט אפאנירט, אנווייזענדיג, אז דער אויסשטעלער האט נישט אין לאדז קיין בעשטימט וואוינארט און פיהרט אויך נישט קיין אונטערנעמונג און דער אנגעגעבענער בעריש אב. איז זיין שוואגער, אין וועמענס דירה ער האלט זיך פאקטיש אויך, הגם נישט זייענדיג געמאלדען אין הויז-בוך, דאך האט דאס געריכט אנערקענט די טענות פון זשיראנט פאר גערעכטע און איהם בעפרייט פון דער פעראנטווארטליכקייט פאר זיין וועקסעל-זשירא.

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" 27 ציגעל-גאס 27 טעל. 112-25.

דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

גאסטשפילען פון דער בערימטער קינסטלערין — דער שטאלץ פון דער יוד. ביהנע

אידא קאמינסקא

היינט, דאנערשטאג, 9.15 אווענד

א גאלדיך-אווענד — אלע בילעטען אין פארטער 1 זל.

„מירעלע אפרת" מיט אידא קאמינסקא אלס מירעלע.

רעזערווירט אייך דעם מארגענדיגען אווענד צו דער גרויסער פייערליכער פרעמיערע „ס'וועט זיין גוט" מארגען, פרייטאג, דער גרעסטער איינאפאישער וועלט-שלאגער

„ס'וועט זיין גוט"

אין 6 בילדער מיט געזאנג און טאנץ, מיט אידא קאמינסקא אין דער הויפט-ראל.

שבת, 12 פריה — א פריהמארגען-פארשטעלונג אלע בילעטען 1 זל.

„חאשע די יתומה" מיט אידא קאמינסקא

שבת, 4.30 נאכמ. פאלקס-פארשטעלונג אלע בילעטען אין פארטער 1 זל.

„די נשמה פון מיין פאלק"

אכטונג! דאס טעאטער איז גוט בעהייצט.

צו דער אויפמערקזאמקייט

פון האנדווערקער און קליין-אינדוסטריעלער

ווארשא (יט"א) דער רעפעראט פאר האנ־דעל און אינדוסטריע ביי דער פויליש-ארץ-ישראל־דיגער האנדעלס-קאמער אין ווארשא האט ערהאל־טען מאטעריאלען וועגען די מעגליכקייטען פון ענטוויקלען אייניגע אינדוסטריע-צווייגען אין א"י. די מאטעריאלען זענען נוגע דער פראדוקציע פון: בארשטען, קארקעס און קינדער-וועגעלעך.

קוואליפיצירטע פאכלייט, וואס פיהרען זעלבסט־שטענדיג ווארשטאטען, קענען באקומען נעהנטערע אינפארמאציעס אין דערמאנטען רעפעראט פון דער האנדעלס-קאמער (פרעדרי 10) צווישען 11 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

אונטערהאנדלונגען וועגען ענדערן דעם אפמאך פון באוועל-שפינער-קארטעל אין לאדז

(אג) ווי מיר דערוויסען זיך זענען אונטער־גענומען געווארען אונטערהאנדלונגען וועגען ענ־דערן די בעדינגונגען פון קארטעל-אפמאך, וואס פערפליכטעט ביזאיצט דעם פערבאנד פון באוועל־גארן-פראדוצענטען אין לאדז.

דערווייל קומען פאר די אונטערהאנדלונגען צווישען די שפינערייען, וואס געהערען נישט צו דער קאטעגאריע פריוויליגירטע בנוגע דער אר־בייטס-צייט. די ערשטע זיצונג וועגען דער דאזיגער פראגע איז שוין פארגעקומען אין די לעצטע טעג אין לאקאל פון פערבאנד פון דער טעקסטיל־אינדוסטריע אין דער פוילישער מלוכה. אויף דער זיצונג איז אויסגעוועהלט געווארען א קאמיסיע, וואס דארף צושטעלען איהרע פארשלאגען ביז צום סוף פון דער לויפענדער וואך.

פאר ערמארדען זיין ווייב

בעקומט דער אכזר 12 יאהר טורמע

(2) דאס קאלישער קרייז-געריכט אין קאליש האט בעטראכט דעם פראצעס געגען 32-יעהריגען טעאדאר אליניטשאק, וועלכער האט דערהרגעט זיין ווייב אין מיטען גאס.

אליניטשאק האט זייט לאנגע יאהרען אהן רחמנות געפייניגט זיין ווייב, אין קריטישען טאג האט ער זי געטראפען אין גאס, ער האט איהר עטליכע מאל דערלאנגט מיטן פוס אין בויך און פון דעם איז די פרוי באלד געשטארבען.

דער מערדער איז פערמשפט געווארען אויף 12 יאהר טורמע.

רעגיסטראציע פון יאר־גאנג 1914

(2) היינט, דאנערשטאג, דעם 18 אקטאבער דארפען זיך שטעלען די פאבאראוצעס פון 1914, וואס וואוינען, אויפ'ן שטח פון 3-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

N O

און פון 9-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות:

G H I J K L

מארגען, פרייטאג, דעם 19-טען אקטאבער דארפען זיך שטעלען די, וואס וואוינען, אויפ'ן שטח פון 3-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען־נעמען אויף די אותיות:

P R

און פון 9-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות.

M N O P R

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

דעם 29-טען אקטאבער ה. י. וועט אין לאקאל פון דער מיליטערישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט פיעטריקאווער 165 אמטירען א צוגאב־פאבאר-קאמיסיע פאר דער פ. ק. או. לאדז שטאט 2 צו דער קאמיסיע דארפען זיך מעלדען די פאבאראווע פון יאהרגאנג 1913, וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סיבות נישט געקאנט שטעלען ביז איצט צו די קאמיסיעס און די פאבאראווע פון עלטערע יאהרגענג, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט אויב זיי האבען דערהאלטען נאמענטליכע אויפפאדערונ־גען פון דער שטאטישער סטאראסטווע און וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6 7, 12, 13, 14 פאליציי־קאמיסאריאטען.

צו דער קאמיסיע מוז מען צושטעלען א פאס אדער א דאקומענט מיט א פאטאגראפיע.

פרעזעס פון פויליש-פאלעסטיני־שער האנדעלס-קאמער אין תל־אביב — קאנסול שלוש אין לאדז

(אג) דעם 16. ד. ח. איז געקומען קיין לאדז דער פרעזעס פון דער פאלעסטיניש-פוילישער האנדעלס-קאמער אין תל-אביב — קאנסול שלוש, מיט'ן ציל ארומצורעדען מיט די היגעווירטשאפט־ליכע קרייזען די פראגען וועגען בעלעבען די פויליש-פאלעסטינישע האנדעלס-בעציהונגען.

נעכטען האט פרעזעס שלוש אפגעהאלטען קאנפערענצען מיט בעזונדערע פארשטעהער פון היגען ווירטשאפטליכען לעבען און אין אווענד איז ער צוריקגעפאהרען קיין ווארשא.

די קאנדידאטען צו דער האנדעלס קאמער פון טעקסטיל-פערבאנד פון דער לויהן-אינדוסטריע

(אג) נעכטען איז אין דער הויפט-וואהל־קאמיסיע איינגעטראגען געווארען די קאנדידאטען־ליסטע פון טעקסטיל-פערבאנד פון דער לויהן-אינדו־סטריע. וועלכע איז ווי בעוואוסט נישט צוגעטרע־טען צו דער ליסטע פון די אינדוסטריע-פער־באנדען אין דער צווייטער אינדוסטריע-קוריע. די קאנדידאטען פון דער ליסטע זענען: אינזש. וול. גאווארטין, הענריק לינדענפעלד, סטאניסלאוו קאה־לער, וולאדיסלאוו וואלאשיק, גערהארדט בערנדט און יוזעף זשורקאווסקי.

DR.

L. Czarnożył

וואוינט יעצט אויף

62 פיעטריקאווער 62

אויף נעהמט אן פון 9.30 ביז 10.30 פארמיטאג און פון 4—6 נאכמ.

ספעצ. הארץ-קראנקהייטען

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייטאכט דיזשורירען: א. פאטאש פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פיעטריקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59 אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50).

טעלעפאן-סלופעס ווערען אראפגערוימט

פון די פראנט-גאסען

(א) דער מאגיסטראט איז צוגעטרעטען אפצו־רוימען די טעלעפאן-סלופעס פון די פראנט-גאסען, די סלופעס, וואס האלטען די אונטערשטאטישע טעלעפאן-ליניע, וועלען פון צענטער שטאט איבער־געטראגען ווערען אויף די גאסען: טראוגוטא, 6-טער שערפיען, קאלינע און אנד. צום פריה־לינג ווערט פראיעקטירט צו לעגען א ספעציעלען אונטערערדישען קאבעל.

ליכטיג וועט זיין!

וועלכע גאסען בעקומען עלעקטרישע ליכט?

(א) פון 19 ד. ח. וועלען בעקומען עלעק־טרישע ליכט די גאסען: 6-טער שערפיען ביז דער זאקאנטנא, זאקאנטנא ביז שרודמיעסקא. א מייל אלעע 1 מאי ביז פיעטריקאווער.

אין משך פון דעם יאהר וועלען אויך בע־קומען עלעקטרישע ליכט א גאנצע רייה הינטער־שטאטישע גאסען אויף א שטח פון 23 קילאמעטער.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס־קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנד־לונג און טעססועלע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשיצנע-פרייזען.

אויפ'ן קבר פון איהר מוטער האט זי דאס גליק געפונען

(אַ שפּאַנענדע געשיכטע, ווי אַזוי אַ לאָדזשער אָרים און עלענד מעדעל איז פּלוצלינג אויפגעריכט געוואָרען)

אויף ציגעל־גאַס וואוינט א געוויסער הערש וואָלף ג—סקי, געווען איז ער אמאל א גרויסער סוחר און געשפּילט א גאַר אָנגעזעהענע ראָל אין שטאָט.

מיט א פּאָר יאָהר צוריק האט זיך איהם דאָס מזל איבערגעדרעהט, ס'האָט איהם אָנגעהויבען צו גיין וואס אמאל ערגער, ר'איז צום סוף געווען גע־צווּנגען צו ליקווידירען די געשעפטען, איינציג־ווייז אויסצופּאַקיפען די פּאַראַנענע ווערט־זאַכען און זיך איבערצוציהען אין אַן אָרימערע דירה.

צו אַלע צרות האָט זיך איהם נאָך דאָס ווייב אַוועקגעלייגט אין בעט, זי האט אַזוי אָפּגעקרענקט אַ לענגערע צייט. די קראַנקהייט האָט איהם שוין צום איבעריגען דערשלאָגען און ווען ר'איז שוין כמעט ביי גאַרנישט געבליבען, איז זי ענדליך אַוועק־געשטאָרבען, איבערלאָזענדיג א שטוב מיט דראַבנע, הערוואַקסענע און פּערזענע מיידלעך.

אַמשווערסטען האָט דאָס אומגליק געטראָפען דער עלצטער טאָכטער, מרים, זי האָט זיך געפיהלט מוראדיג פאַרצווייפעלט און בידערגעשלאָגען, און ס'איז נישט געווען קיין וואונדער, ווייל אַ חוץ איהר אָרימקייט און עלטער איז זי נאָך געווען אַ שוואַכליכע און נישט קיין איבעריג שיינע.

מרים האט גאַנצע טעג פאַרבראַכט אויף דער מוטערס קבר, געוויינט און געקלאָגט אויף איהר טרויעריגען גורל, געווען איז זי אויך אויפ'ן בית החיים דעם לעצטען תשעה באב, דאָסמאָל האָט זי בעזונדער געיאָמערט.

איהרע געוואַלדען האבען צוגעצויגען די אויפ־מערקזאַמקייט פון עפּעס אַן עלטערען ציכטיג־געקליידעטען העררן, וועלכער האט איינזאם שפּאַצירט איבער די אַליעען, בעטראַכטענדיג די מצבות, ער האט זיך דערנעהנטערט צום קבר, אויף וועלכען מרים איז געלעגען און זיך צוגעהערט צו איהר האַרץ־אויסגיסעניש.

דער הער האט זיך שטאַרק איבערגענומען מיט איהר גורל, ער האט זי אָנגעהויבען צו בערוהי־גען און טרייסטען, אַפּגעפיהרט זי אַהיים און געבעטען צו ערלויבען זי צו בעזוכען.

מרים האט זיך אַפילו געשעהמט צו ווייזען איהר אָרימע היים דעם אומבעקאַנטען הער, איבריגענס האָט זי צו איהם אפשר נישט געהאַט קיין צוטרוי, גענוג צו זאגען, אַז זי האט דעם הער געגעבען אַן אויסמיידענדען ענטפער. ער איז אַבער דערפון נישט געוואָרען נתפּעל און ער איז צוזאַמענגעקומען אַליין אַהינגעקומען צו מרימען אין שטוב.

דער גאסט האט זיך פאָרגעשטעלט פאר מרים'ס פאָטער, ער האט דערציילט, אַז ר'איז א מעקסיקאַנער, אַז ר'איז געקומען קיין לאָדז אויפזוכען זיינע קרובים, זיי זענען שוין אַלע אויסגעשטאָרבען, איז ער דאָ אַוועק בעזוכען זייערע קרובים, האט ער זיך ביי דער געלעגענהייט בעקענט מיט מרימען און אַזוי ווי ער איז א גרויש, געפינט ער איין, אַז זי איז א פּאַסיגער פאַר איהם שידוך, געלד שפּילט נישט ביי איהם קיין ראָל, ר'איז זיך גרייט צו נעמען אַזוי ווי זי שטייט און גייט, ער וויל גלייך תנאים שרייבען, דערנאָך וועט ער אַהיימפאָהרען און תיכף נאָך איהר שיקען.

דער פאָטער און מרים, ווי אויך די איבעריגע שוועסטערען האבען געשטוינט פון דער געשיכטע. זיי האבען נישט געקאַנט פאַרשטיין, וואס דאָ קומט פאר, צו איז דער גאסט א מלאך אָדער עפּעס א טייוועל. דער מעקסיקאַנער האט בעמערקט זייער פאַרוואונדערונג און זיך בעמיהט הן מיט זיין האַל־טונג, הן מיט געלד זייער צווייפעל און אומצוטרוי צו זיין פאַרוואַן אַפּצושוואַכען.

וואָס האט משה'ס געזאָגט א פאַרזעצען, אָרים עלענד מיידעל זיך איינצורעדען און אָנצוזען? מ'האט לאַנג נישט געטראַכט. אָנגענומען דעם מעקסיקאַנערס פאָרשלאָג און געגרייט זיך צו די תנאים, אַגב האט ער זיך מישב געווען, אַז ס'וואָלט גלייכער געווען, אַז ס'זאָל שוין איינצייטיג פאָרקומען די חתונה, ער וועט שוין אויסווירקען אין זיין קאָנ־סולאַט, אַז מרים זאָל באַלד קאָנען מיט איהם מיטפאָהרען.

הגם די דאָזיגע איילעניש האט אביסעל געוואָרט מרימען און איהרע קרובים, פונדעסטוועגען האט מען אויך פון דעם פרט נישט געמאַכט קיין ווער־זען. דער מעקסיקאַנער האָט מיט א ברייטער האַנד געגעבען געלד און מ'האט צוגעגרייט א חתונה לויט הערש וואָלף'ס אַמאָליגען גביר'ישען שניט.

די פּלוצלינגע אויפראַכטעניש פון דער פריער הונ־גער ממש אויסגייענדער משפחה ג—סקי האָט גע־שטעלט אויף די פיס אַלע בעקאַנטע און שכנים. אויף פאַרשי'דענע אופנים האבען זיי געפּרובט אויפ־צוקלערען די דאָזיגע רעטעניש, זיי אַלע זענען גע־קומען צום אויספיהר, אַז דער מעקסיקאַנער מוז זיין אַ פּרויענהענדלער.

מרימען האט מען די מיינונג נישט אַרויסגע־זאָגט, אויך איהר פאָטער האט מען די השערה נישט דערציילט און אפשר האט מען זיי יא געגע־בען אָנצוהערען, מיט וואס די מעשה קאָן שמעקען. זיי האבען זיך אַבער דערויף נישט אָפּגעשטעלט נאָר פיבערהאַפטיג זיך צוגעגרייט צו דער חתונה.

די שכנים האבען דערווייל נישט אויפגעהערט צו מורמלען און די קלאַנגען זענען ענדליך דערגאַנ־גען צו דער מאכט.

ס'האט דערווייל אונטערגערוקט דער חתונה־אָוענד.

הערש וואָלף'ס אַרים שטיבעל האט אויפגעלעבט ליכטיג און היימליך און געווען אין אַלע ווינקלען. דער טיש איז געשטאַנען אַ ברייט־אַרויסגערוקטער און א בעדעקטער מיט כל טוב. די געסט האבען זיך שוין אָנגעהויבען צו פאַרזאַמלען, מרים מיט'ן מעק־סיקאַנער אויסגעפּוצטע אין בגדי מלכות האָבען זיך אַוועקגעזעצט, ווי ס'פיהרט זיך אין אַזעלכע פאַלען. פריהער שרייבען תנאים, געוואָרען מיט מזל חתן־כלה, האט מען זיך געגרייט צו גיין אונטער דער חופה.

אין דער רגע עפענט זיך ברייט די טיר, ס'קומט אַריין א פּאָליציי קאָמיסאַר מיט עטליכע געהיים־אַגענטען, זיי גייען גלייך צו צום חתן, לעגיטימירען איהם און הגם זיינע דאָקומענטען זענען געווען אין אָרדנונג, נעמען זיי איהם מיט.

דער אינצידענט איז פאָרגעקומען אַזוי בליץ־שנעל, אַז קיינער האט נישט בעמערקט, ווי אַזוי די סצענע האט געווירקט אויפ'ן חתן, די געסט האט די מעשה זעהר שווער געטראָפען, מרים האט לאַנג געחלשט אויך דער אַלטער הערש וואָלף האָט ביטער געוויינט. די שמחה איז פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין א חורבן, אין א אבילה.

די געסט זענען זיך באַלד אין פאַרביטערונג צוגאַנגען, די שכנים זענען אַריינגעקומען טרייסטען, געקומען בעזוכען מרימען, אַז מיט איהר איז א נס געשעהען, וואס פּאָליציי איז בעצייטענס געקומען און זי אַפּגעראַטעוועט פון א גרויס אומגליק, זי האָרף נישט וויינען, נאָר טאַנצען. וואס זי איז נישט אָפּגעפיהרט געוואָרען קיין מעקסיקע, וואו זי וואָלט אומגעקומען אין ערגעץ א שאַנד־הויז.

אַדורכגעפיהרטע קורצע אויספאָרשונג האט פעסטגעשטעלט אַז דער פאַרהאַלטענער מעקסיקאַנער האט נישט מיט פרויען־האַנדעל קיין שום שייכות און אַז דאָ איז פאָרגעקומען אַן אייגפאַכע מיספאַר־שטענדניש און באַלד אין אַנדערען טאָג האט מען איהם בעפרייט.

דער מעקסיקאַנער האט געפונען פאר בויטיג פאר מרימען זיך מעהר נישט צו ווייזען, ער איז אַוועק צו זיך אין האָטעל, פאַרפּאַקט די וואַליזקעס און מיט קיינעמען נישט געזעגענדיג זיך, גלייך אַהיימגעפאָהרען קיין מעקסיקאָ.

מרים האט ביסלעכווייז פאַרגעסען די שווערע איבערלעבעניש בעטראַכט די געשעהעניש ווי א חלום, ווייטער גענומען לויפען אויפ'ן בית־החיים נאָך שווערערליכער געיאָמערט אויף איהר מוטערס קבר.

מיט צוויי וואָכען צוריק רופט הערש וואָלף'ן מיט מרימען א משמש פון אַן אָנגעזעהענעם היגען מורא הוראה אין בית דין שטוב. זיי גייען גלייך מיט, אַריינקומענדיג זעהען זיי זיצען מיט'ן רב אַן עלטערען הער, דער עלטערער הער שטעלט זיך גלייך אויף, בעגריסט זעהר הארציג מרימען און הערש וואָלף'ן. דער רב הייסט זיי ביידע זיצען און ער ערקלערט זיי, אַז אָט דער הער איז נאָר וואס גע־קומען פון מעקסיקע, ער איז ספּעציעל אַהערגעשיקט געוואָרען פון איהר חתן, ער האט מיט זיך מיטגע־בראַכט א בריף פון דאָרטיגען ראַבינאַט און אויך פון שטאַט־פּרעזידענט, ביידע בריף בעשטעטיגען אַז דער מעקסיקאַנער חתן איז א זעהר רייכער און חשובער בירגער און אַז אויך דער שליח איז אַן אָנ־שטענדיגער בירגער און פערדינט אומבעגרענעצטען צוטרוי.

דער שליח, וועלכער איז אַגב דעם חתנס אַן אָנ־געשטעלטער האט מיט זיך אויך מיטגעבראַכט אַלע נויטיגע רייזע־פּאַפּירען, און ר'איז גרייט באַלד מיטצונעמען מרימען און ווי ער האט פאַרזיכערט וועלען אין קורצען אַריבערנעמען ווע'ען די גאַנצע משפּחה ג־סקי.

דער מורא הוראה האט געהייסען מרימען זיך גרייטען אין וועג אַריין און איהר געווינשען א גליק ליכע רייזע.

יענע וואָך איז טאַקע מרים מיט'ן שליח אַוועק־געפאָהרען. הערש וואָלף'ן האט דער שליח איבער־געלאָזט א גרעסערע סומע געלד זיך צו וויל צו לעבען.

טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטש־גאַס 20 טעל. 213-84

א ליבע מתנה פאַר'ן לאָדזשער יודישען טעאַטער־עולם!!!

די בעליבטע פאָלקס־זינגערין, דאָס קאָנצערטקעל פון דער „יודישער באַנדע"

לאָלאַ פאָלמאַן

צוריק איז דער יודישער באַנדע!

ערשטער אויפטריט — מאָרגען, פרייטאָג אין א גאַנץ נייעם רעפּערטואַר | צוזאַמען מיט אַלע פריילעכע „באַנדיטען" און „באַנדיטקעס"!

פּרייזען אין מאָרגענדיגען אָנאָנס!

אויסגעבראָכען אַ שטרייק פון מענער־בעשטעלטע שניידער־אַרבייטער

(2) נעכטען איז אויסגעבראָכען אַ שטרייק פון מענער־בעשטעלט שניידער־אַרבייטער. די אַר־בייטער האבען אַרויסגעשטעלט די פאָדערונגען פון איינטיילען די שניידער־וואַרשטאַטען אויף דריי קאַטעגאָריעס און אויסאַרבייטען אַ לוין־טאַריף פאַר יעדע קאַטעגאָריע בעזונדער. ווייטער פאַרלאַנגען די אַרבייטער, אַז דאָס אָננעהמען און קינדיגען אַרבייטער זאָל פאָרקומען דורך דער פאַר־מיטלונג פון פאַכפאַראייניגונגען פאַראיין.

צוליב דעם, וואס די מייסטערס זענען נישט נאָכגעקומען די פאָדערונגען האבען די אַרבייטער פאַרשטרייקט.

שטרייק פון שניידער־כאַלופּ־ניקעס דויערט

(א) דער שטרייק פון די שניידער־כאַלופּניקעס אין בושעשין פאַרציהט זיך. די ביזאיצטיגע קאָנפערענצען פון די שטרייקענדע מיט די קאָנ־פעקציאָנערען, האָט נישט דערפיהרט צו קיין רע־זולטאַט. די אונטערהאַנדלונגען זאָלען די וואָך בע־נייט ווערען.

דער שטרייק אויף נאָוואָמיעסקאַ

נעכטען איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ, צווי־שען די אַרבייטסגעבער אָרגאַניזאַציע און קליין־הענדלער־פאַראיין פון נאָוואָמיעסקאַ 10 און די שטרייקענדע, צוליב דעם, וואס די אַרבייטסגעבער האבען אַרויסגערוקט פּאָסטולאַטען, וועלכע זענען נישט גע־ווען אָננעהמבאַר פאַר די שטרייקענדע, ווייל זיי האבען גאָרנישט געוואָלט געבען פּאָזיטיוועס, האט די פאַרזאַמלונג פון די שטרייקענדע בעשלאָסען: נישט צו קאָנפערירען ווייטער מיט זיי און זיך אַרויסגעזאָגט פאַר ווייטער שטרייקען. היינט, דאָ־נערשטאָג קומט פאַר אַ קאָנפערענץ מיט'ן סוחרים פאַראיין, פּיעטריקאָווער 10. דער שטרייק דויערט ווייטער.

די וועש־נייהערינס אין דער ווידזעווער מאַנופאַקטור

זענען צוגעטרעטען צו דער אַרבייט

(2) נאָך דער עהערנעכטיגער קאָנפערענץ אין אַרבייטס־אינספּעקטאָריאַט איז געקומען צו דער ליקווידאַציע פון שטרייק פון די וועש־נייהערינס פון דער ווידזעווער מאַנופאַקטור.

ראַדיאָ־ווינקעל

עלימינאַטאָרען און עקראַנען אַלס מיטעל געגען שטערונגען אין ראַדיאָ־אויפנאַהמע

די ראַדיאָ־העריעס, וועלכע האָבען ביי זיך א לעמפּעלדיגען ראַדיאָ־אַפּאַראַט בעקלאָגען זיך אָפט, אַז אין סטאַנציע שרייט איבער די צווייטע, און מען קאָן די בשום אופן נישט אייזלען פון זיך. בעזונ־דערס שטאַרק שטערט די לאָקאַלע ראַדיאָ־סטאַנציע, און ווייפיל מען זאָל נישט דרעהען מיט דער גאַלקע פונ'ם קאָנדענסאַטאָר, פאַרשרייט די לאָקאַלע ראַדיאָ־סטאַנציע אַלע אַנדערע. דאָס איז באמת א זעהר נישט אָנגענעהמע שטערונג, אויף וועלכער עס ליידען הויפּטזעכליך די בעזיצער פון פּערעלטערטע טיפּען ראַדיאָ־אַפּאַראַטען.

די סיבה דערפון איז, דאָס אומגעהויערע שטיי־גען פון דער צאָהל ראַדיאָ־סטאַנציעס. עס איז גענוג אַ קוק צו טון אויפ'ן צעטעל פון די איראָפּעאישע ראַדיאָ־סטאַנציעס און מיר וועלען באַלד זעהען, אַז פיל פון די אַרבייטען אויף זעהר נאָהענטע כוואַליעס, נאָך מעהר, עטליכע אַרבייטען אויף איין און דער זעלבער לענג פון דער כוואַליע. אָט דאָס איז די הויפּט־סיבה פון שלעכטען ראַדיאָ־אויפנאַהם.

פאַרשטעהט זיך, עס קאָן קיין רייד נישט זיין וועגען ליקווידירען א גרויסע צאָהל ראַדיאָ־סטאַנציעס דעריבער מוז מען עפּעס געפינען אַזאַ מיטעל, וואס זאָל שאַרפער מאַכען דאָס „אָנשטעלען פון אונזער אַפּאַראַט אויף די פאַרשידענע כוואַליעס..

אין אַזעלכע פאַלען בענוצען מיר זיך, געוועהנ־ליך מיט דעם אַזוי גערופענעם „עלימינאַטאָר". עס איז זעהר אַן איינפאַכער אַפּאַראַט, וואס ווערט צוגעשטעלט צום ראַדיאָ־אַפּאַראַט אויף אַזאַ אופן: די „אַנטענע" ווערט אַריינגעשטעלט אין „עלימינאַ־טאָר" און דער אַנדערער עק פונ'ם „עלימינאַטאָר" ווערט אַריינגעפיהרט אין אַפּאַראַט. מיר ציגדען אָן די לעמפּלעך, פונ'ם אַפּאַראַט און שטעלען אָן אויף דער לאָקאַלער ראַדיאָ־סטאַנציע. דערנאָך דרעהען מיר די גאַלקע פון „עלימינאַטאָר" אַזוי לאַנג, ביז די קלאַנגען פון דער לאָקאַלער ראַדיאָ־סטאַנציע ווערען איינגאַנצען דערשטיקט. איצט דאַרף מען שוין מעהר דעם „עלימינאַטאָר" נישט ריהרען און מען קאָן שוין אָנשטעלען דעם אַפּאַראַט אויף פאַרשידענע אַנדערע אויסלענדישע ראַדיאָ־סטאַנציעס.

אַזאַ „עלימינאַטאָר" איז זעהר לייכט זיך אַליין צו מאַכען. עס לוינט אַבער נישט צו מאַכען אַליין, ווייל א פאַרטיגער „עלימינאַטאָר" אין ראַדיאָ־גע־שעפט קאָסט נישט פיל טייערער, ווי מען האַלט איהם אַליין צונויפגעשטעלט.

עס ווערט אויך אָנגעווענדעט א צווייט מיטעל, וואס בעשטעהט אין „עקראַנירען" די פאַרשידענע טיילען פונ'ם ראַדיאָ־אַפּאַראַט מיט וועגטעלעך פון צינק־בלעך. דאָס „עקראַנירען" מוז אַבער געמאַכט ווערען דורך א געניטען פאַכמאַן און דאַמאָלס וועט דער אַפּאַראַט ווייטער גוט און ריין אויפנעמען.

הער־טרייבלעך

אַ הער־טרייבעל בעשטעהט פון אַ מאַגנעט, אויף וועלכען עס ווערט אָנגעזיקעלט אַ שפּולע פון זעהר דינעם דראָהט און א בלעכעל, וועלכעס מען רופט „מעמבראַנע", אַ דאַנק די אימפּולסען פון שטראָם, וואס פליסט דורך דעם עלעקטראָ־מאַגנעט, ווערט דאָס בלעכעל שטאַרקער אָדער שוואַכער צוגע־צויגען צום עלעקטראָ־מאַגנעט און הויבט אָן ציטער־רען אינ'ם טאַקט פון דעם שטראָם, אַזוי אַרום ענט־שטעהען די הער־כוואַליעס, וואס דערגרייכען צום אויער. סאָלידע הער־טרייבלעך האָבען שטאַרקע מאַגנעטען און גוטע „מעמבראַנעס", וועלכע ציטערען אויף די קלענסטע ענדערונגען פון זייער מאַג־נעטיש פעלד.

כדי צו וויסען צי די הער־טרייבלעך זענען גוטע אָדער שלעכטע, דאַרף מען זיי אויספּרובען אויף אַזאַ אופן: מען טוט אָן די הער־טרייבלעך אויפ'ן קאָפּ. מיט צוויי פינגער פון דער לינקער האַנד נעהמט מען אָן איינעם פון די צוויי עקען פון שנור פון די הער־טרייבלעך. אויף דער זעלבער ליב־קע האַנד טוט מען אָהן א פינגעריל, מיט דער רעכ־טער האַנד נעהמט מען אָן דעם צווייטען עק פון שנור, מיט וועלכען מען ריהרט אָן עטליכע מאָל דאָס פינ־גערל פון דער לינקער האַנד. יעדעס מאָל ביים אָנריהרען דאָס פינגערל מיט'ן עק פון דראָהט, דאַרף זיך הערען אין די הער־טרייבלעך אַ גענוג שטאַרקער גערויש. אויב דער גערויש איז אַ שוואַכער אָדער מען הערט איהם אינגאַנצען נישט, איז א סימן, אַז די הער־טרייבלעך טויגען נישט. עס איז אויך ראַטזאַם נישט צו קויפען קיין גאָר לייכטע הער־טרייבלעך, ווייל דאָן זענען די מאַגנעטען פערקלע־נערט ביז'ן מינימום, אַזעלכע הער־טרייבלעך פאַר־לירען שנעל זייער עמפּינדליכקייט און מען הערט אויף זיי שוואַך. די טרייבלעך דאַרפען נישט וועגען ווינציגער פון 150 גראַם.

Dr. Z. Henrykowski

ספּעציאַל־אַרצט פאַר ווענערישע הויט־קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

פּיעטריקאָווער 86

טעל. 143-63

נעהמט אָן פון 8 – 11 און פון 6—9 אָוענד.

פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע זאַל.

פאַר אומבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזען.

Dr. med.

P. KOTOK

אינערליכע קראַנקהייטען

ZEROMSKIEGO 44, telef. 114-25

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 5 ביז 7 נאָכמיטאָג.

Dr. REICHER

פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג.

סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען

נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–8 אָוענד.

קלאַנג־קינאָ

„MIRAŻ"

11 ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנט.) 16

לעצטע 3 טעג!

דאָס פּרעכטיגסטע מייסטערווערק פון דער פּראָדוקציע —

Sowkino - Moskwa

א. נ.

„שטורם"

מיט'ן אָנטייל פון די בעדייטענדסטע רוסישע אַרטיסטען.

אויסערן פּראָגראַם:

ספּאָרט־רעווי אויפ'ן רויטען פּלאַץ אין מאָסקווע מיט'ן אָנטייל 1.300.000 מאַן

אין דער אָנוועזענהייט פון סטאַלין און וואָראָשילאָוו און אַנד. סאָוויעטישע טוער.

נעכסטער פּראָגראַם: „די טענצערקע פון בוענאָס איירעס"

(האַנדעל מיט לעבעדיגע סחורה).

„איך דארף א מאנספערשוין און נישט בלויז א פאשעביק"

(סצענעס פון לאדזשער בית־דין שטוב)

לאה דער קאשעמאכערין האט מיט א קנאפ יאהר צוריק אנ'אומגליק געטראפען, איהר פרוי־מער און געטרייער מאן איז פלוצלונג אוועקגעשטאר־בען.

לאה האט בעוויינט און בעקלאגט איהר חורבן, באלד האט איהר אבער די אלמנהשאפט געוואונען לאנגווייליגען און זי האט אנגעהויבען זיך ארומ־צוזעהען וועגען א צווייטען קירוש־מאכער.

אנ'אנגעפראפט שפיי־קרעמעל האט לאה פער מאגט, א שפאר ביסעל בא־עס־געלד האט זי אויך געהאט אויפצוציילען, האבען זיך טאקע גענומען צו איהר „שיטען" כל'ע־ליי חתנים: אינטעליגענטע, למדנים, יחסנים, געגאלעטע און בערדיגע, מיט עקזיסטענצען און גליקען, גרושים און אלמנ'ס, עס האבען זיך אפילו בחורים אויך געוויזען.

פון דער גאנצער גאלעריע פארטיען איז לאהן וואוילגעפעלען דווקא א בחור, אמת א בעיאהרטער, אבער פארט א פיל יונגערער פון איהר, לייבעל ביק — האט מען אויף דער אלט־שטאט דעם גליק־ליכען גערופען, דאס איז געווען א יונג א רוהיגער, אבער א דיק, א ברייט, א הויך, האט ער געהאט ממש, ווי א ריין האט ער אויסגעזעהען.

טאקע אט מיט זיין אנזעהעדיגער פיגור האט לייבעל ביק לאהן דעם קאפ פערדרעהט, טראץ די ווארענישען און בעטעבישען פון די שכנים און קרובים און בפרט פון די צוויי איבערגעבליבענע

בוגרת'ן, האט לאה בעשלאסען צו נעהמען לייבלען אזוי ווי ר'שטייט און גייט, איהם אויסצופוצען און סאמעט און אין זייד, און זי האט זיך אויך אונטער־גענומען איהם צו קהאפען ווי א פסח'דיגען אינדיק.

לאה די קאשעמאכערין האט טאקע חתונה געהאט מיט לייבעל ביק.

אבער באלד אין די ערשטע האניג־טעג האט לאה אנגעהויבען ארומצוגיין מיט א זויער פנים, אין גאנצען א צודרעטע און עגטוישטע, דאס פארפאלק האט גענומען זיך בייסען און רייסען, קיינער האט נישט געוויסט די סיבה פון צושטערטען שלום בית.

— — — — — — — — — —

איי בית־דין שטוב פון א היגען מורא הוראה לאזט זיך אנימעל אריין א דראבנע־פערוועלקטע יודע בע־מיס א שטאך אין די 60 אריין און דעך בעגלייט טונג פון א פערשוין, ווי א דעמב. די יודענע שאר־ט זיך דרייסט צו צום מורא הוראה און שיסט אויס:

רבי, איך וויל זיך מיט מיין געשפאן גטן!

דער מורה־הוראה לאזט אראפ די שפאקולן פון שטערן, וואוינט א בליק אויפ'ן גראטענעם פאר־פאלק און פרעגט די בעל־דברטע: וואס איז די מעשה? ר'פיהרט זיך נישט סטאטעטשנע? ר'גיט נישט אויף קיין פרנסה?

— ניין רבי, איהר זאלט מיר מוחל זיין, נישט אין דעם גייט עס, כ'וועץ חלילה נישט אויס אויף דיין סטאטעטשניקייט און כ'דארף אויף ערב יום כיפור זיין פרנסה, פערקעהרט איך האב מיך מתחייב געווען איהם מפרנס צו זיין.

— טא וואס זשע ווילסטו? איז דאך זייטער גוט!

— ניין, רבי ס'טויג נישט און סזועט שוין נישט טויגען, א גט מוז זיין!

— כ'הייב באמת נישט אן צו פערשטיין א ווארט, פאר וואס?

— ווייל — צורוישעלט זיך אביסעל די זקנה — אט דער מאנספע־שוין, ווי איהר קוקט איהם אן, הייליגער רבי, איז טאקע א פערשוין, אבער א מאן — א מכה... אז מ'קאן נישט וואוינען מיט קיין ווייב, גייט מען צו אלדע שווארץ יאהר און נישט מ'האט חתונה, צוליב וואס האב איך זיך איינגעריסען מיט דער גאנצער וועלט, אז ר'זאל מיר שיין דרשנען אויפ'ן יאטקע קלאץ? כ'בין טאקע א יודענע אין די יאהרען, אבער פון א שטיקעל לעבען צו־זאגען האב איך נאך געוואלט וויסען. סתם א „פאשעביק" אין שטוב וויל איך מיר נישט האלטען!

ערשט ווען דער מורא הוראה האט זיך געכאפט וואס דער יודענע „ציפט", האט ער געהייסען אויס־שרייבען א גט.

— — — — — — — — — —

דאס פארפאלק איז געווען לאה די קאשעמא־כערין און לייבעל ביק.

ארגוס.

אקציעס וועגען אנולירען עקזעקוציעס

אין דער היזיגער אפהאנדלונג ווילען מיר אנווייזען א רייהע רעכטליכע מיטלען, ווי אזוי צו אנולירען גרונטלאזע עקזעקוציעס.

דאס געזעץ זעהט אין דעם פאל פאר צוויי ערליי תביעות:

אלס יסוד פאר דער ערשטער תביעה קאנען דינען: 1) פארוואורפען געגען אייגענטליכען עקזע־קוציע־טיטול (וועקסל) אדער פארוואורפען געגען דיין אויספיהרונג.

צו דער ערשטער קאטעגאריע פארוואורפען געהערען: דאס אפשאפען א פסק דין אויפ'ן גרונט פון אנ'אפעלאציע: דאס אפשאפען פון א פסק דין פון א שידס־געריכט אויפ'ן סמך פון אנ'אנקלאגע; דאס אפשאפען א פסק־דין אויפ'ן גרונט פון אנ־אנקלאגע וועגען בענייען א פראצעס: דאס אומגילטיג מאכען א רע נאטאלען אקט.

די צווייטע גרופע פארוואורפען נעמט ארום טענות, אז ס'פעהלען דאקומענטען, אויפ'ן גרונט פון וועלכע ס'איז ארויסגעגעבען געווארען די אזוי גערופענע אויספיהר־קלאוזול, אז דער מאהנער האט נישט בעוויזען, דאס דער בעל־חוב האט נישט אויסגעפיהרט די גענומענע אויף זיך התחייבות, אז דער מאהנער האט נישט פריהער אויסגעפיהרט זיין פליכט, פון וואס ס'איז געווען אפהענגיג דאס אויספיהרען די התחייבות מצד'ן בעל־חוב.

אלס יסוד פאר דער צווייטער תביעה, וועלכע ווערט אנגערופען אפאזיציאנעלע אנקלאגע, דינען פארוואורפען, וועלכע זענען געוואנדען געגען דער פרעטענציע גופא און וועלכע שטיצען זיך אויף אומשטענדען אנטשטאנענע נאכ'ן ווירזאק און זענען פון אזא וויכטיגקייט אז זיי לעשען די התחייבות פון בעל־חוב אדער דערלאזען נישט אויפמאהנען דעם חוב.

דא קומען אין בעטראכט פארוואורפען, אז דער חוב איז געצאהלט געווארען אדער אויף אנ־אנדערען אופן געדעקט געווארען, אז דער חוב איז געזעצליך דעפאנירט געווארען, אז ס'איז געשלאסען געווארען אנ'אויסגלייך מיט'ן מאהנער, אז דער מאהנער האט רעזיגנירט פון זיין חוב.

דער חוב קאן נישט אויפגעמאהנט ווערען, ווען ר'איז איבערגעגאנגען צו אנ'אנדערען פערזאן אפילו, ווען די צעסיע איז געמאכט געווארען פאר'ן פערפיהרען די תביעה, נאר דער בעל־חוב איז גע־וואויר געווארען וועגען דעם שוין נאכ'ן פסק־דין, ווען דער חוב איז פערנומען געווארען דורך אנ־אנדערען מאהנער, ווען דער מאהנער האט אין גאנצען אדער בלויז צייטווייליג רעזיגנירט פון אנ־עקזעקוציע שוועבטועל, ווען ר'האט איהם אפגעלייגט דעם צאהלונגס־טערמין.

י. אינפעלד,

„דער אנטיסעמיטיזם איז ווי די כאלערע"

וואס האט דער בעריהמטער דייטשער היסטאריקער טעאדאר מאמזען געדענקט וועגען אנטיסעמיטיזם

פראג, (י.ט.א.) אין איינער פון זיינע לעצטע רעדעס האט אדאלף היטלער, אנגרייפענדיג די יודען, זיך בערופען אויף דעם גרויסען דייטשען היסטאריקער טעאדאר מאמזען אלס עדות פארן אנטיסעמיטיזם. דער רייכס־קאנצלער האט עס געטון דורך ציטירען מאמזענס א זאץ, וועלכען ער האט קענטיג שלעכט פערשטאנען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט ווערט אנגעוויזען אויף פאלגענדע בעמערקונג, וואס דער גרויסער היסטאריקער האט געמאכט אין איינער פון זיינע שריפטען און וועלכע גיט איבער זיין אמת'ע מיי־נונג וועגען אנטיסעמיטיזם: „דער אנטיסעמיטיזם איז די מיסגעבורט פון נאציאנאלען געפיהל. די קאנאליע בלייבט קאנאליע, און דער אנטיסעמיטיזם איז די געזינונג פון דער קאנאליע. דער אנטי־סעמיטיזם איז ווי א שוידערפולע עפידעמיע, ווי די כאלערע — נישט מען קען זי ערקלערען און נישט מען קען זי היילען. סוף־כל־סוף מוז זיך אבער די מגפה אויסשפען..."

קלאנג־סינא־טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע פרעמיערע!
א. ג.
„קוים נעכטען"
אין די הויפט־ראלען:
John Boles און
Margaret Sulawan
אנהויב פון די סעאנסען: שבת און יום־טוב 12 א זייגער. נעווענליכע טעג 4 נאכם.

ווי אזוי ס'איז געפאלען די תפיסה „באסטיל" אין פאריז

אין דער צייט פון דער גרויסער פראנצ. רעוואלוציע

ווען די דעפוטאטען פון דער שטאטישער דומא האבען זיך דערוואוסט וועגען דעם, האבען זיי זיך דער געשיקט א דעלעגאציע צום קאמענדאנט פון דער פעסטונג, אבער דער טומעל איז שוין דאן געווען אזוי גרויס, אז ס'איז שוין אוממעגליך געווען איהם איינצושטילען, אונטער א האגעל פון קוילען אין איינגעהילט אין וואלקענס רויך איז די דעלעגא־ציע געצוואונגען זיך דורכ'ן פייער מיטן קאמענדאנט, די סאלדאטען אין דער באסטיל האבען פון אויבען גע שאסען אראפ אויף די רעוואלוציאנערען ביי'ן גע־ביי די טויערען האבען פון אונטען געשאסען ארויף; בלוט האט זיך געגאסען פון אלע זייטען, דאס קראכען פון ביקסען און קאנאנען האט פערהילכט די לופט, און פונקט דאן אין פונ'ם האגעל דערהוייל אנגעקומען נאך א דעלעגאציע פון אנגעזעהענע בירגער, אין דאס האט אויף א ווילע אפגעהאלטען די בלוט־פערגיסונג.

מיט א הויסער פאהן אין דער הויך און מיט א פייקעל פאראוי'ס האט זיך די נייע דעלעגאציע געלאזט געהן צום קאמענדאנט; די סאלדאטען אין דער באסטיל האבען אויך איינגעשטעלט א ווייסע פאהן, מ'האט אויפגעהערט שיסען, און דאן זע־נען א סך מענשען צוזאמען מיט דער דעלעגאציע אריין אינ'ם הויף פון דער באסטיל, זיי האבען זיך בענוצט מיט דער געלעגענהייט און האבען זיך א־הין אריינגעריסען, און אזוי ווי דער טומעל איז געווען גרויס, האט זיי קיינער נישט אפגעשטעלט.

ווען די שווייצארישע סאלדאטען האבען דאס דערזעהען, האבען זיי ווידער אנגעהויבען שיסען, א סך פון די, וואס האבען זיך אריינגעריסען אינעווייניג, זענען געפאלען טויט, און דאס האט נאך מעהר צורייצט די רעוואלוציאנערען, וועלכע זענען שוין אזוי אויך געווען שטארק אויפגעבראכט, און האבען שוין געהאט אנגעהויבען פערלירען די געדולד.

מ'האט חושד געווען אז דער קאמענדאנט האט אומיסטען אריינגענארט מענשען אינעווייניג, כדי מען זאל זיי דארט אויסשיסען, באלד האט מען דאס איבערגעגעבען פון איינעם צום אנדערען, און דאס האט נאך מעהר אנגעצונדען דעם צארן און מענ־שען האבען זיך נאך מיט מעהר עקשנות געשפארט אין הויף אריין. און ווען מ'האט זיי געפרובט צו־ריקהאלטען, האבען זיי געשריען:

— מיר אנגעגרעטע טויטע קערפערס ווילען מיר אנפילען דעם גאנצען הויף פון דער באסטיל און אלע גראבענס וואס זענען ארום און ארום!

דער האגעל פון קוילען האט מעהר נישט גע קענט אפשטעלען קיינעם, אפילו אזעלכע, וואס זע נען פריהער געשטאנען פון ווייטענס, האבען זיך ווי צורייצטע לייבען אריינגעווארפען אין קאמף ווען די האבען דערזעהען ווי זייערע ברידער און פריינד פאלען אין בלוט ביי די טויערען פון דער באסטיל. די פראנצויזישע גווארדיע איז אויך צוגע־שטאנען און דאן האט שוין דער קאמף אנגענומען די פארם פון א שלאכט צווישען צוויי קעמפענדע מיליטערישע לאגערען.

די גווארדיע האט אריינגעטראגען א מיליטע רישע ארדנונג, און באלד זענען צוזאמענגעשטעלט געווארען צוויי פליגלען, פונקט ווי אין אנ'ארמעע, איין פליגעל איז בעשטאנען פון ארבייטער און גלאט ציווילע בירגער, און דער צווייטער פליגעל איז בעשטאנען פון סאלדאטען און אפיצירען, די קאמאנדע איבערן ערשטען פליגעל האט איבערגענו־מען היולען, א געוועזענער זייגער־מאכער, זעהר א העלדישער יונגערמאן וועלכער האט זיך פאר קיין זאך נישט געשראקען, און די קאמאנדע איבערן צווייטען פליגעל האט איבערגענומען א יונגער אפיציר מיטן נאמען עלי.

ווען די צוויי העלדישע יונגעלייט האבען אי־בערגענומען די קאמאנדע איז שוין דער גאנצער גע־געגנד ארום און ארום געווען איינגעהילט אין וואל־קענס רויך; די קירכען פון די קאזארמעס ארום דער באסטיל האבען געברענט און די פלאמען האבען זיך געשפרייט אלץ ווייטער און ווייטער.

און פון אלע זייטען האט מען געשאסען.

און טויזענטער און טויזענטער מענשען האבען זיך געשפארט צו דער באסטיל, — ווער מיט א ביקס, ווער מיט א פיקע, און ווער מיט א האמער.

און די צוויי יונגע קאמאנדירען האבען גע־פיהרט און צוגען קאמאנדעס און אלעס איז צו־געגאנגען ווי אויף א שלאכט־פעלד. און ווען דער טאג האט שוין געהאלטען אין פערגעהן — דער דייגער האט שוין געהאלטען האלב נאך פינף — האט זיך דערהערט א שטארקער קראך, פונקט ווי א דו־נער וואלט א זעץ געטון ערגעץ נישט ווייט און באלד האט זיך דערהערט נאך א קראך; און דאס איז געווען דער סוף.

פון טויזענטער און טויזענטער הערצער האט זיך ארויסגעריסען א געשריי פון פריידע:

— די באסטיל איז גענומען!

מחנות'ווייז האט דאס פאלק זיך אריינגעריסען אין דער באסטיל; מ'האט צוקלאפט די אייזערנע טויערען, און די הילצערנע האט מען אינגאנצען צו־בראכען. מענשען זענען געווען ווילד פון בעגייס־טערונג; האלב באקעמטע און צושויבערטע, צופרידע נע און גליקליכע, האבען זיי געכאפט דעם יונגען אפיציר עלי, איהם אנגעטון א לאָרבער־קראנץ, און איהם געטראגען אויף די קעפ. און פאראוי'ס איז געגאנגען א יונגערמאן און אויפ'ן שפיץ פון א ביקס האט ער אויף דער ע"ר געשלעפט דעם בוך פון די געזעצען, וואס עס זענען געווען פער־שריבען די געזעצען פון דער באסטיל, ער האט יענעם בוך געשלעפט פונקט ווי מ'שלעפט א נבלה.

ווען דער קאמענדאנט דע'לאנעי האט דער־זעהן, אז דאס פאלק איז שוין אינעווייניג, האט ער געוואלט אויפרייסען די באסטיל, ער איז שוין גע ווען גרייט איינצוצינדען די הונדערט און דריי סיג פעסלעך פולווער, וואס האבען זיך געפינען אין דער פעסטונג, און ווען ער וואלט דאס געטון, וואלט א היבשער טייל פון פאריז זיכער חרוב געווארען און ס'וואלטען אומגעקומען טויזענטער און טוי־זענטער מענשען, אבער פונקט דאן ווען ער איז שוין געווען גרייט דאס צו טון, האבען צוויי אפיצירען איהם פערשטעלט דעם וועג מיט בלויזע שווערדען, דאן האט ער געכאפט א מעסער און האט זיך גע־וואלט איבערשניידען דעם האלז, ווייל ער האט נישט געוואלט אריינפאלען אין די הענט פון די רעוואָ־לוציאנערען, אבער די אפיצירען האבען ביי איהם דאס מעסער פון דער האנט ארויסגעכאפט.

די סצענעס וואס האבען זיך אפגעשפילט ווען מ'האט גענומען די באסטיל, האבען בייי אלעמען ארויסגערופען טרעהרען אין די אויגען און א פרייד אין הארצען, די מאסע איז געווען ממש פער שיכור'ט פון גרויס גליק, אזוי שנעל ווי מ'איז אריין אין דער פעסטונג, האט מען געעפענט די פער־שטיקטע קאמערען און מיט בעגייסטערטע הורא־גע שרייען ארויסגעלאזט די פערשפארטע ארעסטאנ־טען און מיט א געזאנג זיי געטראגען איבער די גאסען פון פאריז.

— די באסטיל איז גענומען!
— די באסטיל איז געפאלען!

איבער אלע גאסען האבען געקלונגען די קו־לות פון פרייד און נצחון, טרעהרען גיסען זיך פון אויגען און וואשען פנימער, וואס זענען פערשמירט מיט בלאטע און פערבאשמוצט פון דעם היה און פולווער.

אזוי האט זיך געענדיגט דער גרויסער זיג.

עס איז געווען נאטירליך.

די אויפגערעגטע מאסע האט זיך גלייך גענו־מען אפרעכענען מיט די שונאים פון פאלק.

דער ערשטער קרבן איז געפאלען גראף דע־לאונעי, דער קאמענדאנט פון דער באסטיל, היולען, דער העלדישער יונגערמאן, וועלכער האט צוזאמען מיטן אפיציר עלי אנגעפיהרט די אטאקע אויף דער באסטיל האט געפרובט איהם ראטעווען, ער האט איינפאך איינגעשטעלט דאס לעבען פאר איהם, ווייל ער האט געוואלט ווייזען, אז רעוואלוציאנערען זוכען נישט קיין נקמה, אבער דער צארן פונ'ם פאלק איז דאן געווען אזוי גרויס, אז מ'האט איהם אויף קיין פאל נישט געקענט איינשטילען, און אויפן וועג צום האטעל האט מען דעם קאמענדאנט אפגעשניטען דעם קאפ...

אויך מיט דעם שטאטישען מעיאר פלעסעל האט מען זיך אפגערעכענט, אויפן וועג צום פאלעי־ראיאל האט מען איהם אריינגעשאסען א קויל אין קאפ.

די אויפגערעגטע מאסע האט זיך אויך גע־וואלט אפרעכענען מיט די סאלדאטען, וועלכע האבען פון דער באסטיל געשאסען אויף די רעוואלו־ציאנערע בירגער, אבער דער אפיציר עלי האט זיך איינגעשטעלט פאר זיי און ס'האט זיך איהם איינ־געגעבען איינצושטילען דעם צארן פון דער אויפגע־רעגטער מאסע.

ארום און ארום זענען אין דער אטאקע אויף דער באסטיל געפאלען הונדערט מענשען, פון דער וואך איז געפאלען בלויז איינער. און פון די הונ־דערט, וואס זענען געפאלען טויט, זענען די מעהר־סטע געווען ארימע ארבייטער — אזוי ארום אז דייערע אלמנות און יתומים זענען איינגאנ־צען געבליבען אהן ברויט און מ'האט גלייך געמוזט קלייבען נדבות פאר זיי, ווייל זיי האבען נישט גע האט מיט וואס א טאג איבערצולעבען, עס איז אין אפילו נישט געווען מיט וואס די טויטע צו בע־ערדיגען און קויפען תכריכים פאר זיי, אויך דאן האט מען לעבען יעדען טויטען קערפער אוועקגעלייגט זיין איבערגעקעהרטע היטעל, און ווען אימיצער איז פארבייגעגאנגען האט מען געבעטען:

— שענקט עפעס צו בעערדיגען א מענשען, וואס האט אוועקגעגעבען זיין לעבען פארן פאלק!..

צווישען די הרוגים איז אויך געווען א יונגעל פון צוועלף יאהר, א קינד פון אנ'ארימען ארבייטער, ער האט אין דער אטאקע אויף דער באסטיל ארויסגעוויזען א מערקווירדיגע העלדישקייט. און ער איז געווען דער פינפטער אין דער רייהע זיך אריינ־צורייסען אין דער פעסטונג, וואס האט מיט זיך פערקערפערט דעם סימבאל פון טיראנישער הערר־שאפט....

(סוף)

„דער יוד איז די ראסען-סכנה פאר אלע פעלקער"

בערלין. (יט"א) דער „וועסטדייטשער צעאבאכטער" (קעלן) ברענגט א באריכט פון דער קרייז-קאנפערענץ פון דער נאצי-פארטיי, וואס איז די טעג פארגעקומען אין קעלן. דער פארטיי-קרייז-פיהרער שאלער האט אויף דער קאנפערענץ געהאלטען א פראגראם-רעדע, אין וועלכער ער האט ערקלערט, אז „דער יוד איז די ראסען-סכנה פאר אלע ארישע פעלקער", עס איז נישט גענוג, מיינט שאלער, די בעזייטיגונג פון יודען פון די הויכע אמטען און שטעלונגען כדי צו רייניגען די דייטשע ראסע פון יודישע השפעות. מיר מוזען אויך מאכען א סוף צום מאטעריאליסטישען גייסט, וועלכער ווערט געשפייזט דורך דעם בעהאלטענעם יודישען השפעה-עלעמענט, דער געזונדער אינסטינקט פון אונזער פאלק מוז געפלעגט ווערען אויף אזא אופן, אז עס זאלען נישט זיין נויטיג קיין שום געזעצען צו פערהיטען פאר דער יודישער סכנה. עס איז אונבעדינגט נויטיג, אז שוין די אונטערוואקסענע יוגענד זאל זיין „וויסענשאפטליך אויפגעקלערט" איבער די סכנות, וואס זענען פערבונדען מיט'ן ראסען-פראבלעם.

א יאהר יודען-רדיפות אין דייטשלאנד

דאקומענטען-זאמלונג פון דער ליגע פאר מענשען-רעכט

פראג. (יט"א) די פראגער סעקציע פון דער דייטשער ליגע פאר מענשען-רעכט האט ארויסגעגעבען א צווייטע דאקומענטען-זאמלונג איבער דער לאגע פון יודען אין דייטשלאנד. די זאמלונג נעמט ארום די צייט פון אקטאבער 1933 ביז סעפטעמבער 1934 און ענטהאלט זעהר פיל מאטעריאלען איבער דער ארויסשטויסונג פון יודען פון דער ווירטשאפט, שטאטס-בירגערליכע אראפזעצונג, כל'ערליי רדיפות, נגישות און בעשימפונגען אין אלע געביטען פון לעבען. בעזונדערס ווערט פעסטגעשטעלט, אז יודישע קינסטלער זענען שוין פולשטענדיג דערוואיטערט געווארען פון סצענישען בערוף אין דייטשלאנד.

פראגער קהלה האט איבערגענומען די מאטעריעלע זארגען פאר די יודישע פליטים אין דייטשלאנד

צאהל יודישע פליטים אין פראג געפאלען אויף 350.

פראג (יט"א) די צאהל יודישע פליטים פון דייטשלאנד אין דער טשעכאסלאוואקיי, וועלכע האט אין די ערשטע חדשים פון היטלער-רעזשים בעטראפען אנ'ערך 3,800, איז אין דער לעצטער צייט געפאלען אויף אנ'ערך 350. דערביי נויטיגען זיך אין אונטערשטיצונג פון הילפס-קאמיטעט בלויז ארום 100 פליטים. שטענדיגע אונטערשטיצונג בעקומט בלויז א העלפט פון דער דאזיגער צאהל, די איבעריגע בעקומען הילף פון צייט צו צייט. אבער אויך פון די 50 אונטערשטיצטע זענען 30 ארבייטס-פעהיג, אזוי אז אין דער צוקונפט וועלען פון סאציאלער הילף דארפען גענייסען נישט מעהר ווי 20 ארבייטס-אונפעהיגע פליטים.

דער יודישער פליטים-קאמיטעט האט פערענדיגט זיין הילפס-ווערק, וואס איז איבערגענומען געווארען דורך דער פראגער קהלה, וועלכע זארגט פאר די פליטים לויט איהרע מעגליכקייטען אין די ראהמען פון איהר אלגעמיינער סאציאלער הילף-טעטיגקייט. דער הילפס-קאמיטעט בעשעפטיגט זיך נאך בלויז מיט יורידישער הילף פאר די פליטים, מיט זייער פערטרעטונג לגבי דער מאכט און אין זייערע אינטערעסען ביי אויסלענדישע אינסטיטוציעס.

די פראפעסיאנעלע אומשיכטונג פון די יונ-

גערע פליטים האט איבערגענומען דער טשעכאסלאוואקישער „החלוץ", 260 פליטים ווערען איצט אויסגעבילדעט אין דער פראקטישער לאנדווירטשאפט און אין פאך-שולען.

ביז איצט האט דער קאמיטעט בעזארגט די עמיגראציע אנ'ערך 470 פליטים אין פערשידענע אימיגראציע-לענדער. די גרויסע מעהרהייט פון די דאזיגע פליטים האט זיך אויסגעקליבען אלס ציל ארץ-ישראל.

מען קען אבער נאך אלץ נישט רעדען וועגען דער ליקווידאציע פון דער פליטים-הילף-ארבייט, נישט איצט און נישט אין דער נאהענטער צוקונפט. די עקזיסטענץ און צוקונפט פון א נישט אונבעדייטענדער צאהל פליטים איז נאך א נישט-רעגולירטע פראגע. אמת, דער צושטראם פון נייע פליטים פון דייטשלאנד איז א פיל קלענערער, ער האט זיך אבער באין אופן נישט איינגאנצען אפגעשטעלט.

DR. DED. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צענעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס-שטה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אווענד
זונטאג און יום-טוב פון 9–11 בייטאג.
און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

יודען-האס אלס... אטראקציע פאר טוריסטען

בערלין. (יט"א) יוליוס שטרייכער'ס ארגאן די „פראנקישע טאגעסצייטונג" (נירענבערג), בעריהמט זיך, אז עס האבען א טעות געהאט די שווארצזעהער צווישען די נירענבערגער נאצים, וואס האבען מורא געהאט, דאס דער שארף-אנטיסעמיטישער קורס אין פראנקענלאנד — „דער פעסטונג פון נאציאנאל-סאציאליזם" — וועט גורם זיין ווירטשאפטליכען שאדען דער שטאט נירענבערג. בעזונדערס האבען עס מורא געהאט די האטעל-אייגענטימער און בכלל די ווירטשאפטליכע קרייזען, וואס זענען פערבונדען מיט דער טוריסטען-בעוועגונג. די פרענקישע טאגעסצייטונג" ברענגט פערשידענע פערגלייכענדע ציפערן איבער דער טוריסטען-בעוועגונג קיין נירענבערג, וועלכע זאל זיך האבען פערגרעסערט אין די זומער-חדשים 1934 אויף אנ'ערך 10—15 פראצ. אין פערגלייך מיט די זעלבע חדשים 1933. דאס איז א בעוויז — פערענדיגט דאס בלאט — אז דער יודישער בויקאט בעגען דער פעסטונג פון נאציאנאל-סאציאליזם האט נישט געהאט קיין שום ווירקונג. עס איז א פאקט, אז פיל מענשען, סיי פון דייטשלאנד סיי פון אויסלאנד, קומען קיין נירענבערג ספעציעל כדי צו זעהן, ווי אזוי די דאזיגע שטאט לעבט נאכדעם, ווי זי איז פטור געווארען פון פרעמדראסיגע איינפלוסען.

געשטארבען צוויי יודישע קרבנות פון אריער-פאראגראף —

ביהנע-קינסטלערין ראזא בערטענס און איהר מאן.

דער זשורנאליסט פאול בלאק

בערלין (יט"א) אין בערלין איז געשטארבען די בעריהמטע יודיש-דייטשע אקטריסע ראזא בערטענס, איינע פון די בעדייטענדסטע אויספיהרערין פון עלטערע פרויען-ראלען אויף דער דייטשער ביהנע. די לעצטע צייט איז די פערשטארבענע, צוליב'ן אריער-פאראגראף, געווען אונטעטיג. וועגען טויט פון דער בעריהמטער קינסטלערין האט נישט דערמאהנט קיין איין דייטש בלאט. דעם פאקט האבען נאטירט, מיט ענטשפרעכענדע ווירדיגונגען פאר די פערדינסטען פון דער קינסטלערין, בלויז די יודישע צייטונגען.

ערשט מיט דריי וואכען פריהער איז געשטארבען דער מאן פון ראזא בערטענס, דער זשורנאליסט פאול בלאק, וועלכער איז אין משך פון צעהנדליגער יאהרען געווען איינער פון די פיהרענדע מיטגלידער פון דער רעדאקציע פון „בערלינער טאגעבלאט" און האט א לענגערע צייט פערטרעטען די דאזיגע צייטונג אין פאריז. נאך דער היטלער-איבערקעהרעניש האט איהם דער אריער-פאראגראף בעזייטיגט פון דער זשורנאליסטיק.

געשטארבען דער יודיש-דייטשער פערלעגער סאמועל פישער

בערלין, (יט"א) אין 75-טען לעבענס-יאהר איז אין בערלין געשטארבען דער פערלעגער סאמועל פישער, דער גרינדער און אינהאבער פון גרויסען ס. פישער-פערלאג, וועלכער עקזיסטירט זייט 1886. דער פערשטארבענער האט געשטאמט פון דער סלאוואקיי.

דער פישער-פערלאג האט געשפילט א בעזונדערס בעדייטענדע ראל אין דער ענטוויקלונג פון דער מאדערנער דייטשער ליטעראטור. אין פישער-פערלאג זענען ערשינען די ווערק פון גערהארט הויפטמאן, טאמאס מאן, ריכארד דעהמעל, יעקב וואסערמאן, ארטור שניצלער, בערנהארד קעלערמאן און פיל אנדערע. פון די בעריהמטע אויסלענדישע שריפטשטעלער זענען אין פישער-פערלאג ערשינען די ווערק פון הענריק איבסען און בערנארד שאו.

פון די דייטשע צייטונגען האט בלויז דאס „בערלינער טאגעבלאט" פערעפענטליכט א ווארימען נעקראלאג וועגען די פערדינסטען פון פערשטארבענעם יודישען פערלעגער.

Dr. Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער-שוואכע
נעהמט אן פון 8–12 בייטאג און פון 4–9 אווענד.

Dr. H. Rakowski
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
האט זיך איבערגעצויגען פון זאווארזקא 8
אויף טראנגוטא 5, טעל. 137-34.

ר. איזראעל

דער בערזען-סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

15

ווארטענדיג אויף פאני'ס ענטפער האב איך זיך געטראכט, אז פאני וועט זיך דאסמאל אפזאגען מיך אויפצונעהמען, ווייסענדיג אז זי האט עפעס אויפ'ן געוויסען.

ס'איז אבער נישט אזוי געווען, פאני האט מיר באלד געלאזען וויסען, אז איך זאל ווארטען אויף איהר ביים ארויסגעהען פון טעאטער און מיר וועלען ביידע ערגעץ וואו אוועקפאהרען, מיט אונגעדולד האב איך געווארט אויפ'ן סוף פון דער פארשטעלונג. דער פיערטער אקט אויף דער ביהנע האט זיך אפגעשפילט ערגעץ-וואו אין אמעריקע, ווי געזאגט, האב איך די ערשטע 3 אקטען אזוי ווי איבגאנצען נישט געזעהען, מיר איז געווען גלייכגילטיג וואס דארט קומט פאר, נאכדעם אבער ווי פאני האט מיר געענטפערט, אז זי וועט זיך מיט מיר זעהען, האב איך זיך אביסעל בערוהיגט און זיך שוין מעהר צוגעקוקט צו דעם וואס טוט זיך אויף דער ביהנע. הגם איך האב נישט פיל פערשטאנען פון דעם וואס דארט קומט פאר, איך האב זיך צוגעקוקט צום אויפטריט פון פאניך, איצט האב איך שוין בולט געזעהען, אז מיט איהר איז נישט עפעס אין ארדנונג, זי האט זיך קוים געהאלטען אויף די פיס, זי האט גערעדט אזוי ווי געצוואונגען, האט געעפענט דאס מויל צום זינגען, אבער פון דארט האבען זיך ארויסגעריסען עפעס אזעלכע כריפענדיגע טענער, ווי אימיצער וואלט מיט א זעג געפיהרט איבער אלטע ברעטער.

צווישען פובליקום האט מען אנגעהויבען צו מורמלען. כ'האב באלד בעמערקט, ווי די ארטיסטען אויף דער ביהנע קוקען זיך איבער איינער מיט'ן אנדערען, אזוי ווי זיי וואלטען זיך געפרעגט וואס קומט דארט פאר, איך האב זיך אויפגעשטעלט פון מיין ארט און די לאושע און געוואלט דורכגעהן קאר-רידאר אדורכגעהען הינטער די קוליסען כדי זיך צו דערוויסען וואס ס'איז געשעהען, דעם פלאן פון טעאטער האב איך גוט געקענט, ווייל נישט איינמאל בין איך דארט געגאנגען הינטער די קוליסען דורך פערשידענע וועגען, אבער נאך איידער איך האב בעוויזען צוצוגעהען ביז צו דער טיר פון דער לאושע, האט זיך פלוצלונג דערהערט א געשריי פון פובליקום.

— אויפהערען צו שפילען, האט א פרוי געשריגען אויף ענגליש, אויפהערען באלד צו שפילען.

פון אלע זייטען האט מען גערופען שא, שטיל, ארויספיהרען די משוגענע, וואס שטערט די פארשטעלונג.

— אויפהערען צו שפילען האט מען ווייטער געהערט די פרויען-שטים, איהר זעהט דאך, אז די ארטיסטקע פאני האלט זיך קוים אויף די פיס, אז זי טארכעלט מיט'ן האלז אזוי ווי פאר גסיסה, איז זי קראנק געווארען ארער וואס.

דער טומעל פון טעאטער האט זיך פערשטארקט, מ'האט שוין נישט געהערט קיין איין ווארט פון דעם וואס טוט זיך אויף דער ביהנע, איך האב זיך גע-וואקלט וואס צו טון און נאך איידער איך האב אנגענומען א העכערע האב איך בעמערקט ווי פאני כאפט זיך אן ביי א שטוהל, אזוי ווי זי וואלט געפאלען און באלד האט זיך אראפגעלאזען דער פאר-האנג, אין זאל איז געווארען ליכטיג, דער עולם איז געווארען אונגעדולדיג, פון אלע זייטען האט מען געפרעגט.

— וואס איז געשעהען? וואס איז געשעהען?

איך בין געלאפען הינטער די קוליסען, מ'-האט מיך דארט געקענט און מ'האט מיך צוגעלאזען אויף דער ביהנע, אויף א כאטעל איז גע-לעגען פאני, בלאס ווי קאלך, די אויגען פערמאכט, די ליפען בלוי און ס'האט אויסגעזעהן, אז זי איז אהן בעוואוסטזיין.

— וואס איז דא געשעהען? האב איך געפרעגט דער דירעקטאר, וועלכער איז צוזאמען מיט אלע ארטיסטען געשטאנען ארום פאניך, האט מיך גוט געקענט, ער האט געוואוסט, אז איך בין זעהר נאהענט צו פאנין און ער האט דעריבער מיר געזאגט.

— איך ווייס אליין נישט, זעהט אויס, אז זי איז קראנק געווארען מיטאמאל, איך האב שוין געשיקט נאך א דאקטאר.

דערווייל האט מען פאני ארייגעטראגען אין איהר גארדעראב, מ'האט זי אוועקגעלעגט אויף א קאנאפע און מ'האט געווארט אויפ'ן דאקטאר. פאני האט זיך אלץ געפינען אין דערזעלבער לאגע ווי ביז א'צט, זי האט נישט געעפענט די אויגען איהר פנים איז געווארען אלץ בלייכער און בלייכער, מיר האט זיך געדוכט, אז איהר לייב ווערט שטייף.

— פארוואס ווארט מען אזוי לאנג? האב איך זיך אנגעהויבען צו דענערווירען, וואו איז א דאקטאר

— שוין טעלעפאנירט צו עטליכע, אזוי איז עס אין לאנדאן, אין דער צייט איז שווער צו טרעפען א דאקטאר אינדערהיים, ס'האט אבער נישט לאנג געדויערט און ס'איז אריינגעקומען א דאקטאר, וועלכער איז ארויסגערופען געווארען דורכ'ן דירעקטאר.

ער האט געהייסען אלע ארויסגעהען, איז גאר-דעראב איז געבליבען נאר פאני'ס א חברטע, וועלכע איז נאך געווען אין גרים און קאסטיום.

די פארשטעלונג איז איבערגעריסען געווארען און נאך א דערקלערונג פון דירעקטאר, האט דאס פובליקום זיך אנגעהויבען פונאנדערצוגעהען, איך מיט'ן דירעקטאר זענען געשטאנען הינטער דער טיר פון גארדעראב ביז א דעה'ע פון דאקטאר, דאס אונטערזוכען פון דער קראנקער האט לויט מיין מיינונג זעהר לאנג געדויערט, יעדע מינוט האט זיך מיר אויסגעוויזען ווי אן אייביגקייט, ווען איך האב דערהערט די טריט פון דאקטאר אינוועניג אין צימער, האב איך אליין געעפענט די טיר און שנעל געפרעגט.

— נו, ה' דאקטאר וואס איז דא געשעהען? וואס איז דער קראנקער.

— וואס דא איז געשעהען, האט דער דאקטאר רוהיג געזאגט, אונטערשטרייכענדיג יעדעס ווארט, ווייס איך אליין נישט, דאס וואס איך ווייס איז דאס, אז די לאגע פון דער קראנקער איז א זעהר ערנסטע, אפשר מעהר ווי ערנסט...

— אונמעגליך האב איך אויסגעשריען.

— וואס איז איהר? האט דער דירעקטאר געפרעגט.

— כ'האב פעסטגעשטעלט עפעס געהיימנישפולע סמנים, כ'וויל נאך נישט רעדען וועגען דעם, ווייל דאס איז נאך נישט ביי מיר הונדערט פראצענט זיכער, דאס וועט ערשט פעסטגעשטעלט ווערען ביי א גענויער אונטערזוכונג.

— און דערווייל וואס טוט מען? האב איך אויסגעשריגען.

— דערווייל מוז מען די קראנקע תיכף אפשיקען אין שפיטאל, וואו אין א קורצער צייט מוז גלייך אנטעלעפאנירען, אז מ'זאל אהערשיקען נאך דער קראנקער. מ'טאר דא נישט פערזוימען קיין איין מינוט.

אין צעהן מינוט ארום איז שוין פאר'ן טעאטער געשטאנען די שפיטאל-קארעטע, מ'האט פאניך אוועקגעפיהרט און איך בין געבליבען אזוי ווי אימיצער וואלט מיר מיט אמאל דערלאנגט מיט א שווערע זאך איבער'ן קאפ.

— וואס זאל דאס אלץ בעדייטען? האב איך זיך געטראכט. אין דעם אלעם איז פערהאן עפעס א שרעקליך געהיימניש, כ'האב געפיהלט, אז איך וועל אריינגעצויגען ווערען אין בעך פון עפעס א פערברעכען. און אליין ווייס איך נישט אפילו, קיין חשבון פון דעם וואס איך רעד, האב איך פלוצלונג א פראגע געטון דעם דירעקטאר.

— איז היינט דא אין טעאטער געווען דער פאליציי-אינספעקטאר.

— יא, אמת, דא איז היינט געווען א פאליציי-אינספעקטאר מיט א בעזוך.

— מיט וועמען האט ער גערעדט.

— ער האט זיך אדורכגערעדט מיט פאניך און מיט די יונגע עלזא ריכטער, זיי זענען בעהאנדעלט זעהר העפליך מיט איהם.

— און ער מיט זיי?

— דאס איז דאך זיכער, אבער פאר וואס אינטערעסירט איך אזוי שטארק דער דאזיגער וויזיט?

(המשך קומט)

פאליטישע פראצעסן

(2) אין קרייז-געריכט איז געווען פארגעקומען דער פראצעס געגען דעם 19-יעהריגער אברהם טרעפ טשינסקי און דעם 19.-יעהריגען שלמה פעפער, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען, אז זיי האָבען געפיהרט א קאמוניסטישע אגיטאציע צווישען די יורען, וועלכע האָבען פערלאָזען די אַלט-שטעטישע שוהל.

ביידע יוגענטליכע זענען פער'משפט געוואָרען אויף אַ יאהר טורמע יעדער.

■ ■ ■

דאס קרייז-געריכט האט נעכטען פער'משפט פאר קאמוניסטישער טעטיגקייט די 20-יעהריגע חנה קיסקע און די 21-יעהריגע רחל מילשטיין אויף אַ יאהר מיט 3 חדשים טורמע יעדע.

היינט „מירעלע אפרת" מיט אידא קאמינסקא

היינט ווערט אין „ראזמאיטאשטשי" געגעבען א פאלקס-פארשטעלונג מיט אידא קאמינסקא אין דער טיטול-ראָלע פון „מירעלע אפרת".

אידא קאמינסקא רעכענט זיך פאר די בעסטע אין דער דאזיגער ראָלע פון יעקב גאָרדינס דראמע.

מאָרגען ווערט געגעבען די פרעמיערע פון דער מוזיקאלישער קאמעדיע „ס'וועט זיין גוט" מיט אידא קאמינסקא אין דער הויפט-ראָלע.

היינט גרויסער פידעל-קאנצערט אין „פילהארמאניע"

היינט, דאנערשטאג אווענד קומט פאר אין „פילהארמאניע" א פידעל-קאנצערט אויף וועלכען עס טרעט ארויס די וועלט-בעריהמטע פראנצויזישע פידלערין גאלעטע פראנץ.

אין איהר היינטיגען פראגראם וועט די קינסטלערין אויספיהרען די שאפונגען פון: שומאן, לאלא, דאריוס-מילהאוד, מארטיני-קרייזלער, דע-פאלא און פון נאך אנדערע גרויסע קאמפאזיטארען.

געסמ'ט זיך מיט זאלץ-זויער

אין אַנ'ערנסטען צושטאַנד אפגעפירט אין שפיטאל

(2) אין הויז אויף אַלעיא 1. מאַי 20 איז פארגעקומען א געהיימנישפולע טראגעדיע.

די לאָקאטאָרען פון דעם הויז האָבען דער-הערט קרעכצען פון דער וואוינונג פון דארא שטשופאק. ווען די לאָקאטאָרען האָבען אויפגעריסן די טיר און דערזעהן דאָרא שטשופאק ליגען אויף דער ערד און זיך געקאָרטשעט אין שרעקליכע יסורים. מ'האָט באַלד ארויסגערופען די פאגא-טאַוויע און דער דאָקטאָר האט אָנערקענט, אַז זי האָט זיך פערסמ'ט מיט זאַלץ-זויער און מ'האָט זי אין אַנ'ערנסטען צושטאנד אָפגעפיהרט אין ראדאָ-גאָשטשער שפיטאָל.

די סיבה פון זעלבסטמאָרד איז נישט אויפ-געקלערט געוואָרען.

לאלא פאלמאן פון מארגען אן אין דער „יודישער באַנדע"

די בעליבטע פאָלקס-זינגערין, ליבלינג פון לאָדזער טעאטער-עולם לאָלא פאָלמאַן איז צוריק אריינגעטרעטען אין דער „יודישער באַנדע" און טרעט שוין פון מאָרגען אָן אויף אין טעאטער „פילהאַרמאָניע" אין א גאנץ נייעם רעפּערטואַר.

„פישער שיף 47"

פרייטאג און שבת אין „קאמעראל טעאטער"

מאָרגען, פרייטאָג און שבת ד. 20 ד. ח. וועט די „יודישע טעאטער סטודיע" ווידער נעבען הערמאַן פייערמאַנס „פישער שיף 47".

די פאָרשטעלונגען וואָס די סטודיע האָט געגעבען אין „פאָפּולאַרני טעאַטער" זענען אַראָפּ מיט דערפאָלג.

א אינטערעסאנטע ערפינדונג

פון באַרדאַ שרייבט מען אונז:

דער בעקאַנטער געזעלשאַפטליכער טוער, ה' סטאָלפּנער, פון באַרדאַ, האט לעצטענס געמאַכט אַנ'אָריגינעלע ערפינדונג, אַ דאַנק וועלכער יעדער איינער קען זיין בעוואָרגט מיט וואַרים וואַסער אין זיין וואוינונג, אהן ספּעציעלע טעכנישע איינריכ-טונגען.

ה' סטאלפּנער, וועלכער איז אַ רוסישער יוד, און וואוינט שוין לאַנג אין באַרדאַ, גיט זיך אָפּ ספּעציעל מיט דער פראַגע פון ביליגע וואוינונגען פאר דער אונבעמיטעלטער בעפעלקערונג. ער איז אויך מיטגליד פון דער שטאָטישער קאָמיסיע פאר ביליגע וואוינונגען און האט וועגען דער פראַגע שוין מעהרערע מאָל צוגעשטעלט זעהר אינטער-רעסאַנטע פראָיעקטען.

זיין ערפינדונג האט ה' סטאָלפּנער דעמאָנסט-רירט פאַר די פאָרשטעהער פון דער פּרעסע און פערשידענע פערזענליכקייטען, צווישען זיי פאַר דעם ליטער פון וואַסער-בעטריב פון דער שטאָט באַר-דאָ, אינזש. היגאָן.

די ערפינדונג בעשטעהט אין דעם, וואָס דורך אַנ'איינפאַכער סיסטעם פון עטליכע רעהרען, איינ-געאָרדענט ביים דאַך פון הויז, ווערט דאָס וואַסער אין פערלויף פון 2 שעה אָנגעוואַרימט דורך די זון-שטראַהלען ביז צו אַ טעמפּעראַטור פון 39 גראַד און העכער.

די באַרדאָער פּרעסע לויבט שטאַרק די אָריגי-נעלע ערפינדונג.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, ד. 18 אקטאבער 1934

6,45 פריהמארגען-אוידיציע, 6,48 פליטען, 6,52 גימנאסטיק, 7,07 פליטען, 7,50 רעקלאמע-קאנצערט. 11,57 צייט-סיגנאל, 12,03 ידיעות, 12,05 פרעסע-איבערזיכט, 12,10 מוזיקאלישער שמועס פאר קינדער, 12,30 צווייטער פריהמארגען פון ווארש. קאנסערוואטאריום, 1,00 ידיעות פון טאג, 1,05 פונ'ם ארבייטער - מארק, 1,10 שול-פריהמארגען, 3,30 עקספארט-ידיעות, 3,35 בערזע, 3,45 קאנצערט, 4,45 א לעקציע פראנצויזיש, 5,00 הערשפיל, 5,50 פאסטקעסטעל, 6,05 פליטען, 6,15 פליטען, 6,45 ליטעראַרישער פעליעטאָן, 7,00 ארגאנען-רעציטאל, 7,20 אקטועלער שמועס, 7,30 פליטען, 7,50 ספארט-ידיעות, 8,00 קאנצערט 8,40 אפערע, 11,45 רעקלאמע-קאנצערט, 12,00 ידיעות, קאמוניקאטען.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	—	95.25
3 פראצענטיגע	בוד'אָוולאנע		—	48.00
4 „	דאלארובקא		—	54.25
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)			79.00
5 „	ווארשאווער ס.-ב. 1934			63.50
5 „	לאָדזער	„	„	55.00
ענגלישער פונט	—	—	—	25.87
דאלאר אפיצ. 5.23.75	נישט אפיצ.		—	5.20
גאלד-דאלאר	—	—	—	8.91
גאלד-רובל	—	—	—	4.59
דייטשער מארק	—	—	—	1.93

כעמיש-באַקטעריאלאָגישער לאבאראטאריום
מ. שאץ
לאדז, פעטריקאווער 37.
פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע ,אא.

DR. MED.
H. Różaner
הויט, ווענערישע און מענער-שוועכע קראנקהייטן
NARUTOWICZA 9, tel. 8-98.
נעמט אָן פון 8–10 און פון 5–8 אוו.

קראָנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט פרעמיערע!
— דער אונפערגעסליכער — Urwis z Hiszpanji
EDDIE CANTOR
— מיט'ן — Glorja Stuart אנסייל פון
אין דעם הערליכען פילם א.
„רוימישע סקאנדאלען"
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און אקטואליטעטען פון FOX
אנהויב אין געוו. טעג. 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און ווענע-רישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער - שוועכע וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ. פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזן.

יעדער איינציגער
האָט זיך איבערצייגט, אַז פאר
מעבעל
דיוואנעס, קרישטאל, בראנז, נייה-מאשינען, שרייב-מאשינען, פעלצען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן,
שענקיעוויטשא 6, טעל. 191-00
בעם.: די נייעסטע מאדעלען מעבעל. בעסטע קוואליטעט ש ע ג ד י ג אויף לאנגער פריסטען ביליגער.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

קליינע שלאסערי-נאפראוועס און וואוינונגען ביליג ביי רעדער, קאנסטאנ-טינער 11/13 רוג זאכאדניא.

פרייע פאסטענס

נויטיג שטריקער מיט 7-ער, 8-ער מאשינען, עוועטועל אהן מאשינען צו עקספארט. פיאטרקאווסקי, ווסכאדניא 12.

א קוואליפיצירטער שטריקער קען זיך מעלדען מלינארסקא 2 ביי ליס אויך ארויסצוגעבען ארבייט אויף א 10-ער מאשין. 4437

ס'ווערט געזוכט א מיטנייהער צו מענער-מאנאזין-פאלטענס און א לערן-יונגעל, באלד געצאהלט, ביי זילבער-גלייט, פולנאצנא 14. 4484

א קוואליפיצירטער שטריקער ווערט געזוכט פאָלודניאָווא 20, וו. 81.

ס'ווערט געברויכט קוואליפיצירטע מאשינערינס צו סוועטערס. צעגעלניאנא 37 וו. 25. גיישט-קוואליפיצירטע נישט נויטיג

נויטיג שטריקערס מיט 12-ער מא-שינען ארויסצונעהמען ארבייט, אויך א לערן-מיידעל צו סוועטערס. זגערזשער 43 וואוינונג 93. 4440

פערשידענעס

ס'איז פערלוירען געוואָרען א לאמבארד-קוויט פון א גאלדענעם זייגער מיט א ברילאנטענעם רינג. אפצוגעבענען צו גאלדמאן, דוואָרסקא 5. 4229

ס'איז פערלוירען געוואָרען אַ'אוירינ-געל דינסטאג 7 א זייגער צווישען נארו-טאָוויטשא 56 און קילינסקיעגא 50. אפ-צוגעבען געגען בעלוינונג נארוטאָוויטשא 56, וו. 48. 4431

פריילין סאלא לעווקאָוויטש פון טאמאשאָוו ווערט געבעטען זיך צו ווענ-דען אין אדם. פון דער צייטונג.

סוועטערס אויף 10-ער און 12-ער מאשינען גיב איך ארויס צו ארבייטען. ווענדען זיך קאנסטאנטינער 6, וו. 18.

נאכטלעגער און עגצעלנע שטיבלעך, בעקוועם, הגזונדערע איינגענג ביי זענדעל ווסכאדניא 19. 4438

א יונג פארפאלק זוכט א צימער מיט דער בענוצונג פון דער קוך אין דער געגענד פון אגראדאווא, זאכאדניא, פא-לודניאווא, פאמארסקא, 11. ליסטאפאדא. אפערטען אונטער „Małżeństwo"

אלערליי פוטערס
פארבט מען
לויט אויסלענדישען סיסטעם
אין דער כעמישער וועשעריי און פארבעריי
„עריקא"
מלינארסקא 2 (רוג בזשעזשינער)
קאנקורענץ-פרייזען!
סאלידע אויספיהרונג!

Dr. HELLER
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונס, זונטאג פון 11–2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל. אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2–3 און פון 6–8 אָוו.

ברוך-קראנקע!!!
ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם איז גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געוואָרען אנערקענט פון פיר באוואוסטע פראפעסארען.

Dyr. J.Rapaport

ברוך-ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראַ-ריקאל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערטסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספּעציעלע ארטאפּעד. הייל-באנדאזשען פאר צו ריקגעקומענע ברוכען נאך אפּעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אונדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפּעד. בויך-באנדאזשען נעגע ערשלאפען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס. הויקערס און אלעראַרט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפּעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די היילבערומטע און פון פיל פּראפּעסארען אנערקענטע מעטאדע מעטע, ארטאפּעד. הייל-גארסעטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינד-זוכט, ליטונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענט (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראק טישע ארטאפּעדישע שפּראנגען פאר שמערצליכע פלאט-פיס לויט גיפס-מאדעל.

אלע קראנקע אין מיין ארטאפּעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע! ערמעסיגטע פרייזען! עמפּפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו. עס ווערען אויך אנגענומען טעלעפאנישע בעשטעלונגען פון אויסווארטס. (קאסע-כאריך). אכטונג!

ערשטע און איינציגע ארטאפּעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

אויף דעם וועג, נאך דעם ווי איך בין באמת נערעטעט און געזונד געוואָרען פון לשכניעהריגער זעהר שווערע ברוך-ליידען און גרויסע שמערצען, פיהל איך מיך פערפליכטעט מיט פיל פרייד אויסצודריקען מיין הייסטן דאנק דעם באמת וואונדערבארען און איינציגען ספעציאליסט פאר ברוך-קראנקהייטען ה' דיר. י. ראפאפארט, לאדז, וואָלטשאנסקא 10, און איך ערקלער עפענטליך, אז איך בין נאר אדאנק זיין גרויסע ארטאפּעדישע ספעציאליטעט ווידער געוואָרען א פולשטענדיג געזונדער מענש און בין ווידער פעהיג צו אלער ארבייט. גאר אדאנק איהם בין איך בעפרייט געוואָרען פון א שווערע און געפעהרליכע אפּעראציע, פאר וועלבעס איך בלייב איהם אייביג הערצליך דאנקבאר.

(—) ה. גאלדשמיד. לאדז, קילינסקיעגא 12. 28/1 1934.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

נעקראלאגען — 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט) שפאלטען קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה: פאר'ן טעקסט-אנ... גר. פרייטאג און ערב-יו"ט — 24 גר. אין דער זייט שפאלטען: אין טעקסט — 40 ... 60 ... 4; נאכ'ן טעקסט — 12 ... 18. בייטער דער שטערן 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

רעדאקציע נישט פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט דעם אינהאַלט פון פרינציפיעל דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און שפּראך פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמיג. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Braustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
...ionkami i druk. refrec. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.